

Світлана ЛИТВИН-КІНДРАТЮК

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Факультет психології

Мирослава КУЛЕША-ЛЮБІНЕЦЬ

Олександра ГРИНЧУК

Світлана ЛИТВИН-КІНДРАТЮК

**ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА СТУДЕНТІВ ОСВІТНЬО-
ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ “ПСИХОЛОГІЯ”:
програма та методичні рекомендації**

Івано-Франківськ

2025 рік

УДК 159.9

К 90

*Рекомендовано до видання вченою радою факультету психології
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
(протокол від 26 червня 2025 року № 11)*

Рецензенти:

Гасюк М. Б. – кандидат психологічних наук, професор, завідувачка кафедри клінічної та реабілітаційної психології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;

Пілецька Л. С. – доктор психологічних наук, професор, завідувачка кафедри соціальної психології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

К 90 Кулеша-Любінець М. М., Гринчук О. І., Литвин-Кіндратюк С.Д.
Виробнича практика студентів освітньо-професійної програми «Психологія»: програма та методичні рекомендації [Електронне видання]. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2025. 90 с.

Методичні рекомендації є практичним керівництвом самостійною роботою студентів 3-го та 4-го курсів спеціальності «Психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Психологія», які проходять виробничу практику у закладах освіти, охорони здоров'я, організаціях та ін. У рекомендаціях поєднано програму практики з вимогами до її організації; описано завдання, права та обов'язки студентів-практикантів та керівників практики; визначено етапи проходження практики та вимоги до написання звіту, заповнення щоденника, виконання завдань, підготовки просвітницьких заходів з питань збереження та відновлення психічного здоров'я.

УДК 159.9

©Кулеша-Любінець М.М., Гринчук О.І., Литвин-Кіндратюк С.Д.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ	6
2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ВИРОБНИЧОЮ ПРАКТИКОЮ	10
3. ОСОБЛИВОСТІ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ	12
4. ОСОБЛИВОСТІ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ В ОРГАНІЗАЦІЯХ.....	14
5. ОСОБЛИВОСТІ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	16
6. ЗМІСТ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ	19
7. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ.....	26
8. ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ	46
9. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	52
ДОДАТКИ	58

ВСТУП

У професійній підготовці майбутніх психологів у закладах вищої освіти важлива роль належить виробничій практиці. Вона є сполучною ланкою між теоретичним навчанням та їх самостійною професійною діяльністю. Організація практичної підготовки студентів-психологів в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника враховує специфіку спеціальності С4 (053) «Психологія» і має наскрізний характер.

Наскрізна програма практики визначає усі аспекти проведення практик і розроблена кафедрами клінічної та реабілітаційної психології та соціальної психології відповідно до освітньо-професійної програми «Психологія» підготовки фахівця першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю «Психологія». Вона забезпечує єдиний комплексний підхід до організації практик, їх системність, неперервність і послідовність проходження студентами практик за роками навчання.

Методичний посібник містить розширений опис програм двох виробничих практик (на 3-му та 4-му курсах) та завдань всіх етапів практичної підготовки студентів ОПІ «Психологія», що здійснюється на факультеті психологія.

При розробці наскрізної програми практики було враховано ряд документів:

- Закони України «Про освіту» та «Про вищу освіту»;
- Закон про систему охорони психічного здоров'я в Україні (від 15 січня 2025 р. № 4223-IX);
- Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93 зі змінами та доповненнями;
- Положення про організацію та проведення практики у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (схвалено на засіданні Вченої ради університету 26 березня 2013 р., протокол №3);
- Положення про організацію та проведення практики у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (схвалено на засіданні Вченої ради університету 05 листопада 2019 р., протокол №9);
- Положення про організацію та проведення практики у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (наказ від 28 квітня 2023 р., №246).

Виробничі практики на 3-му і 4-му курсі є обов'язковою освітньою компонентою ОПП «Психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю С4 (053) «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Їх тривалість визначена навчальним планом і складає:

- виробнича практика (I) – 4 тижні у 6-му семестрі загальною кількістю 180 годин, що відповідає 6 кредитам ECTS.
- виробнича практика II (II) – 4 тижні у 7-му семестрі, загальною кількістю 180 годин, що відповідає 6 кредитам ECTS.

Організатором виробничих практик є кафедра клінічної та реабілітаційної психології факультету психології (6-семестр) і кафедра соціальної психології (7-й семестр). Конкретний термін проведення практики визначається наказом Університету.

Програми визначають провідні компетентності результатів навчання, якими має володіти студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, завдань, змісту та бази практики, необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів. Проходження виробничих практик (I, II) передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців за визначеним напрямом підготовки. Відтак найперше йдеться про акцентування у структурі інтегральної компетентності майбутнього фахівця здатності розв'язувати складні практичні проблеми у сфері психології та професійної підготовки у процесі навчання, що цілісно втілюється у програмових результатах навчання.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ (I, II)

Виробничі практики на 3-му і 4-му курсі є необхідною складовою у системі безперервної практичної підготовки фахівців у галузі психології, яка спрямована на поглиблення та закріплення практичних знань, отриманих студентами у процесі навчання, набуття і вдосконалення ними практичних навичок за обраною бакалаврською програмою, зокрема на оволодіння методами психодіагностики, психопрофілактики, психокорекції, індивідуального консультування та просвітницької діяльності як сучасними методами надання психологічної допомоги та реабілітації у сфері психології здоров'я, які відзначаються комплексністю та реалізуються у невизначених умовах.

Метою виробничої практики є вдосконалення прикладного аспекту професійної підготовки шляхом закріплення та збагачення на практиці низки професійних компетентностей, а також їхню інтеграцію у більш цілісну структуру у формі результатів навчання, а саме: шляхом конвергенції теоретичних психологічних та практичних знань студентів з урахуванням сучасних умов виробничого процесу та ознайомлення студентів з специфікою організації роботи практичного психолога в системі психологічної служби закладів освіти, охорони здоров'я, інклюзивно-ресурсних центрів, реабілітаційних центрів, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, геронтологічних центрів, пенітенціарних закладів, установ виконання покарань, військових формувань Міністерства оборони України та Міністерства внутрішніх справ України, у системі освіти, ГО та БО України.

Завдання:

- отримання студентами-практикантами інформації про обрану професію, перспективи розвитку спеціальності «Психологія»,
- ознайомлення студентів із досвідом роботи психологічної служби закладів освіти, охорони здоров'я, інклюзивно-ресурсних центрів, реабілітаційних центрів, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, геронтологічних центрів, пенітенціарних закладів, установ виконання покарань, військових формувань Міністерства оборони України та Міністерства внутрішніх справ України, у системі освіти, ГО та БО України, з метою якомога повного уявлення щодо їх організаційної структури та основних функцій;
- використання студентами набутих теоретичних знань у практичній діяльності;

- вироблення та відпрацювання професійних умінь і навичок проведення та опису результатів психологічної (клініко-психологічної) діагностики, просвітницької, психопрофілактичної, консультативної та дослідницької діяльності у закладах освіти, охорони здоров'я, інклюзивно-ресурсних та реабілітаційних центрів, установ та організацій;
- збагачення у майбутніх фахівців навичок здійснення первинного психологічного обстеження, обробки результатів проведених психологічних досліджень, інтерпретації отриманої психологічної інформації, формулювання психологічних висновків різного спрямування;
- озброєння студентів консультативними техніками, навичками встановлення й підтримання контакту з клієнтом або групою клієнтів, технологіями психологічної допомоги;
- ознайомлення із специфікою здійснення психологічної допомоги різним категоріям населення, які потребують відновлення, психологічного супроводу, підтримки психічного здоров'я і психологічного благополуччя, створення сприятливих умов для розвитку особистості;
- забезпечення умов самостійної науково-дослідницької роботи студентів, виконання ними індивідуального пошукового завдання;
- формування у студентів творчого підходу до професійної діяльності, потреби у самоосвіті, набуттю навичок професійної рефлексії та розвитку професійних здібностей в єдності їх компонентів.

Таким чином, мета виробничих практик (I, II) полягає в інтегруванні професійних компетентностей, набутих під час вивчення цілої низки психологічних дисциплін у цілісну професійну структуру, яка забезпечує студенту-практиканту творче й самостійне розв'язання психологічних проблем з опорою на його професійний досвід в умовах тої чи іншої установи.

Компетентності, що формуються у студентів під час проходження виробничої практики та результати навчання.

Згідно із Законом України «Про вищу освіту» компетентність – динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

У результаті проходження виробничої практики студент повинен оволодіти наступними компетентностями:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології та професійної підготовки у процесі навчання, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів і характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії; володіння соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння і взаємовпливу.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову, в т.ч. особам, які отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту населення.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Оволодіння всією сукупністю згаданих компетентностей забезпечує наступні програмні результати навчання, що визначають нормативний зміст підготовки майбутнього психолога:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технологій психологічної допомоги.

ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання).

ПР11. Скласти та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в т.ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).

ПР12. Скласти та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

ПР20. Виявляти і вирішувати соціально-психологічні проблеми особистості у великих і малих групах.

ПР21. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя.

ПР22. Здійснювати психологічні інтервенції (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу) з використанням індивідуальних та групових методів роботи).

Базами виробничих практик для студентів є державні та приватні центри, заклади, установи, організації, що мають відповідні можливості для забезпечення виконання затвердженої програми.

База практики створює для студентів належні організаційні та безпечні умови і подає їм методичну допомогу в отриманні досвіду практичної роботи, забезпечує підвищення їх професійного рівня шляхом залучення до

безпосередньої практичної діяльності.

Базами для проходження виробничої практики можуть бути заклади освіти (дошкільної та загальної освіти, фахові коледжі, професійні училища та ін.), заклади охорони здоров'я (багатопрофільні, перинатальні, дитячі клінічні лікарні, центри психічного здоров'я, реабілітаційні центри та ін.); інклюзивно-ресурсні центри; центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, геронтологічні центри; пенітенціарні заклади, установи виконання покарань, військові формування Міністерства оборони України та Міністерства внутрішніх справ України; ГО та БО України на підставі укладених угод між ними та університетом.

Від бази практики керівництво здійснюється провідними висококваліфікованими співробітниками психологічної служби, які безпосередньо працюють зі студентами, або керівниками цих установ.

На бази практики студенти з'являються зі скеруванням (направлення), яке їм видають керівники від університету на кафедрі клінічної та реабілітаційної психології (І), соціальної психології (ІІ). Студенти-практиканти мають заздалегідь пройти інструктаж з безпеки життєдіяльності (для студентів денної та заочної форм навчання).

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ВИРОБНИЧОЮ ПРАКТИКОЮ (І, ІІ)

Відповідальність за організацію та проведення виробничих практик студентів 3-го та 4-го курсів покладається на факультетського керівника практики від університету.

Основними обов'язками факультетського керівника практики є:

1. Завчасно узгодити з базами практики програму виробничої практики.
2. Підготувати проект наказу про організацію виробничої практики та забезпечити практикантів скеруванням на практику.
3. Організувати настановчу та підсумкову конференції з питань практики. За потреби, організувати проведення додаткових навчальних занять з питань організації діяльності студентів-практикантів.
4. Ознайомити студентів-практикантів з правилами безпеки життєдіяльності на робочому місці
5. Ознайомити студентів з метою та завданнями практики, вимогами до проходження практики.
6. Здійснювати контроль за ходом практики; проводити індивідуальні та групові консультації зі студентами-практикантами та керівниками-

методистами.

7. Ознайомити студентів з правилами ведення звітної документації.
8. Визначити вимоги до захисту практики за її результатами.
9. Підготувати письмовий звіт про проведення практики, її якість та основні результати.

До керівництва виробничою практикою студентів залучаються досвідчені викладачі з кафедри загальної психології, кафедри клінічної та реабілітаційної психології, кафедри соціальної психології, кафедри психології розвитку факультету психології як керівники-методисти практики, які беруть безпосередню участь у навчальному процесі.

Основними обов'язками керівників-методистів практики є:

1. Спільно з керівником від бази практики забезпечити зустріч практикантів з керівництвом бази практики.
2. Ознайомити студентів з метою та завданнями виробничої практики з огляду на специфіку бази практики.
3. Допомогти укласти індивідуальний план практикантів, затвердити його та контролювати виконання.
4. Здійснювати контроль за ходом практики, проводити індивідуальні та групові консультації зі студентами-практикантами.
5. Спостерігати за проведенням емпіричних досліджень.
6. Контролювати хід виробничої практики.
7. Здійснити перевірку матеріалів практики та оцінити результати проходження практики на основі її матеріалів та їхнього захисту, їхню готовність до професійної діяльності.
8. Взяти участь у настановній та підсумковій конференціях з питань практики.

Основними обов'язками керівника від бази практики є:

1. Спільно з керівником практики від університету забезпечити зустріч практикантів з керівництвом бази практики.
2. Ознайомити студентів-практикантів з базою практики, забезпечити належні умови для проходження виробничої практики.
3. Ознайомити студентів-практикантів з правилами безпеки життєдіяльності на робочому місці, провести належний інструктаж.
4. Допомогти укласти індивідуальний план практикантів та контролювати його виконання.
5. Здійснювати практичне навчання студентів відповідно до програми практики.
6. Проводити індивідуальні та групові консультації.

7. Допомогти в організації проведення емпіричних досліджень.

8. Контролювати хід практики, у разі порушення програми практики повідомляти факультетського керівника практики від університету.

9. Оцінити роботу студентів на практиці, їхню готовність до професійної діяльності: затвердити підписом письмові звіти та щоденники студентів-практикантів.

10. Підготувати характеристику на студента-практиканта з оцінкою його діяльності та рівня готовності до професійної діяльності.

Основними обов'язками студентів-практикантів є:

- розпочати і завершити практику у зазначений в наказі термін, зокрема вчасно прибути на базу практики зі спрямовуючими документами;

- перебувати на базі практики належну кількість годин: не менше чотирьох годин на день;

- якісно виконувати усю роботу, що передбачена програмою практики, оскільки невиконання хоча б одного пункту програми є підставою для не атестації студента-практиканта;

- дотримуватися правил внутрішнього розпорядку бази практики, Статутів вказаних закладів, виконувати посадові обов'язки;

- відповідально виконувати розпорядження адміністрації бази практики та керівників практики;

- дотримуватися професійної етики та норм поведінки, дотримуватися положень Етичного кодексу психологів (Додаток А);

- систематично вести щоденник практики;

- вчасно оформити документацію та захистити звіт з практики в належний термін.

Студенти-практиканти мають право:

- з усіх питань, що виникають у ході практики звертатися до керівників практики;

- на ініціативу у виборі методик, прийомів засобів проведення емпіричних досліджень в залежності від специфіки напрямів роботи закладу чи установи;

- вносити пропозиції усно чи письмово (за результатами анкетування) щодо поліпшення результатів виробничої практики.

3. ОСОБЛИВОСТІ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Практика у закладах освіти є важливою складовою професійної підготовки майбутніх психологів, оскільки забезпечує перехід від теоретичних знань до реальної діяльності з дітьми, підлітками, педагогами та батьками.

Специфіка роботи психолога в закладі дошкільної освіти (ЗДО) полягає у вивченні психічного розвитку дитини раннього та дошкільного віку. Студенти вчать спостерігати за поведінкою дітей у природних умовах, проводити ігрові діагностичні методики, аналізувати міжособистісні стосунки дітей у групі, з їхніми батьками, у педагогічному колективі. Студенти-практиканти в ЗДО набувають компетентностей дотримуватися професійної етики; враховувати вікові особливості дітей (взаємодія через ігрову діяльність); співпрацювати з вихователями, спрямовуючи їхні зусилля на забезпечення психологічного комфорту дітей; консультувати батьків як ключових партнерів у розвитку дитини. Основні методики психодіагностики психічного розвитку дітей подані в книзі : Палій А.А., Гоян І. М. Методи діагностики психічного розвитку дітей; за ред. А.А. Палія. Івано-Франківськ, Симфонія форте, 2014. 652 с. URL: <https://lib-repo.pnu.edu.ua/handle/123456789/1555>

Практика студентів-психологів у закладі повної загальної середньої освіти (ЗПЗСО) (початковій школі, гімназії та ліцеї) має виражену специфіку, обумовлену віковими особливостями учнів (молодший шкільний вік, підлітковий та ранній юнацький вік), складністю освітнього середовища та широким спектром завдань психологічної служби. Студенти-практиканти набувають компетентностей формувати довірливі стосунки з учнями, володіти навичками активного слухання та бути обізнаним у питаннях, що стосуються підліткової кризи, ідентичності та самовизначення. Робота психолога з учнями ЗПЗСО має ряд особливостей:

- Складність запитів: проблеми учнів ліцею часто складніші та глибші, ніж у дошкільнят: це можуть бути екзистенційні питання, проблеми залежності, суїцидальні ризики, гострі конфлікти з однолітками чи вчителями;
- Системна взаємодія: необхідність ефективної взаємодії з усім педагогічним колективом та адміністрацією ЗПЗСО для створення сприятливого психологічного клімату в закладі;
- Партнерська позиція: психологу ЗПЗСО важливо будувати партнерські стосунки з учнями та батьками, залучаючи їх до вирішення проблем.

Основні методики психодіагностики психічного розвитку дітей та підлітків подані в наступних електронних джерелах: 1. Дитячий психолог. Перший український сайт для батьків та дитячих психологів: URL: <http://surl.li/bwvxb>; 2. Психологу для роботи. Діагностичні методики: збірник ; Уклад.: М. В. Лемак, В. Ю. Петрище. Вид. 2-е, виправл. Ужгород: Вид-во Олександрри Гаркуші, 2012. 616 с. URL: https://wp.nmc-pto.rv.ua/DOK/MZPsSl/Psyhologu_dla_roboty.pdf

Завдання психолога в коледжі та закладі вищої освіти включають психологічний супровід здобувачів освіти, підтримку їхнього психічного здоров'я; адаптацію, профілактику та корекцію психологічних проблем; професійну орієнтацію, а також роботу з викладачами та адміністрацією. Психолог допомагає у подоланні стресу, вирішенні конфліктів, розвитку соціальних навичок та створенні сприятливого психологічного клімату у закладі освіти. Студенти-практиканти набувають компетентностей супроводу процесу професійного становлення здобувачів освіти; формування у них відповідального ставлення до учбової діяльності, майбутньої професії, дорослої життя; проведення групових занять з особистісного зростання, командоутворення, профорієнтації, стресом-менеджменту, профілактики емоційного вигорання та ін. Методики діагностики психічних процесів, станів, індивідуальних особливостей особистості, на визначення професійних інтересів, мотивації, цінностей та ін. подані в онлайн-ресурсах (<https://psychotest.org/uk/tests.html>, <https://www.eztests.xyz/> та ін.).

4. ОСОБЛИВОСТІ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ В ОРГАНІЗАЦІЯХ

Психолог в організації виконує всі види робіт, передбачених в його посадовій інструкції. Проте функції психолога можуть змінюватися в залежності від типу організації. У зв'язку з цим, студенти-практиканти виконують індивідуальні завдання, враховуючи специфіку організації та клієнтських запитів у ній.

Проходячи практику в організації студенти мають ознайомитися з основними напрямками роботи організації, внутрішньою документацією, графіком робочого процесу, умовами роботи та правилами внутрішнього розпорядку. Також проаналізувати типові види діяльності та напрями роботи, що виконує практичний психолог в організації; посадові інструкції працівників організації (інформацію висвітлити в описі результатів знайомства з діяльністю психологічної служби за місцем проходження практики зі своїми коментарями).

На практиці в організаціях студенти-практиканти здійснюють психологічний аналіз проведеного спостереження за однією з форм професійної взаємодії психолога з працівником (психологічного інтерв'ю, професійного відбору, бесіди, консультації, психокорекційного заняття); складають програму та проводять психодіагностичне обстеження (мінімальна кількість – 4 методики), заповнивши протоколи обстежень, опрацювавши емпіричний матеріал та даючи психологічну інтерпретацію отриманим результатам, спрямованих на дослідження психічного здоров'я та психологічного

благополуччя, індивідуальних особливостей особистості, комунікації, міжособистісної взаємодії, емоційного вигорання, тривожності, самотності, мотивації та адаптації персоналу, психологічного відбору персоналу, соціально-психологічного клімату в колективі тощо.

Також студенти-практиканти проводять психологічні консультації (індивідуальні або групові) за запитом працівників; тренінгове заняття або захід з елементами психокорекції на актуальну для працівників психологічну тематику; просвітницьку (профорієнтаційну, психопрофілактичну) міні-лекцію на актуальну для персоналу організації тему; складають психологічну характеристику на особу або психологічну характеристику на підрозділ, відділ організації (за результатами психодіагностичного обстеження). Індивідуальним науково-дослідницьким завданням психолога-практиканта в організації може бути розробка професіограми або програми психологічного супроводу працівника організації.

Рекомендовано використання наступних діагностичних методик: Тест Кеттелла (16 КР-опитувальник); Методика «Шкала позитивного ментального здоров'я» (Positive mental health scale (PMH-Scale)) (J. Lukat, J. Margraf, R. Lutz, W.M. van der Veld, and E.S. Becker) (адаптація Л.М. Карамушки, О.В. Креденцер, К.В. Терещенко); Методика «Модифікована шкала суб'єктивного благополуччя БіБіСі» (The modified BBC Subjective Well-being Scale (BBC-SWB)) (P. Pontin, M. Schwannauer, S. Tai, and M. Kinderman) (адаптація Л.М. Карамушки, К.В. Терещенко, О.В. Креденцер); Методика дослідження соціально-психологічної адаптації К. Роджерса-Р. Даймонда; Методика «Індекс організаційної напруженості (на прикладі освітніх організацій)» (Р.Л. Кан та ін.) (модифікація Л.М. Карамушки, К.В. Терещенко); Методика визначення труднощів у встановленні контактів В. Бойка; Діагностика міжособистісних взаємин Т.Лірі; Дослідження міжособистісних стосунків за методикою В. Стефансона "О-сортування"); Методика діагностики рівня емоційного вигорання В.Бойко; Методика «Оцінка власного потенціалу «вигорання» (Дж. Гібсон); Методика «Визначення психічного «вигорання» О.О. Рукавішнікова; Методика «Дослідження синдрому «вигорання» (Дж. Грінберг); «Експрес-методика» по вивченню соціально-психологічного клімату в колективі» (О.С. Михалюк та А.Ю. Шалито); Методика оцінки соціально-психологічного клімату в колективі; Методика визначення індексу групової згуртованості Сішора; Методика діагностики оперативної оцінки самопочуття, активності і настрою (САН); Оцінка психологічної атмосфери в організації А.Ф.Фідлера.

5. ОСОБЛИВОСТІ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я [27]

Психолог закладу охорони здоров'я (далі – ЗОЗ) виконує всі види робіт, передбачених в його посадовій інструкції. Проте функції психолога можуть змінюватися в залежності від типу ЗОЗ. У зв'язку з цим, студенти-практиканти виконують індивідуальні завдання, враховуючи специфіку лікувально-профілактичного закладу.

У **центрі психічного здоров'я** студенти-практиканти здійснюють патопсихологічне дослідження хворого, спостереження за його поведінкою в умовах ЗОЗ; проводять просвітницьку діяльність з питань збереження психічного здоров'я хворих, їх родичів; розробляють заходи з профілактики емоційного вигорання медпрацівників. У процесі патопсихологічного дослідження студенти-практиканти використовують експериментально-психологічні методики (мінімальна кількість – 3), спрямовані на дослідження сенсомоторної сфери та уваги, пам'яті, мислення, емоційного стану, індивідуальних особливостей особистості,. Рекомендовано використання наступних діагностичних методик патопсихологічного дослідження пацієнтів ЗОЗ: методики діагностики сприймання («Годинник»), «Таблиці Шульте», методика «Віднімання» (Е.Крепелін), «Запам'ятовування десяти слів», «Піктограма», методика «Вилучення», методика «Класифікація», методика «Суттєві ознаки», методика «Прості аналогії», методика діагностики самооцінки, методика «Міні-мульт», Багатопрофільний особистісний тест, «Госпітальна шкала тривоги та депресії» (HADS), PHQ-9, тест кольорових виборів Люшера, проєктивна методика «Малюнок людини». Висновок патопсихологічного дослідження підкріплюється протоколами та оформляється згідно вимог. Протоколи проведення патопсихологічного дослідження хворого можна розміщувати на двох-трьох листках паперу у тій послідовності, в якій застосовувалися методики.

У **багатопрофільній клінічній лікарні** студенти-практиканти здійснюють клініко-психологічне дослідження хворого, спостереження за його поведінкою в умовах ЗОЗ; проводять просвітницьку діяльність з питань збереження психологічного благополуччя хворих, їх родичів; розробляють заходи з профілактики емоційного вигорання медпрацівників. У процесі клініко-психологічного дослідження студенти-практиканти використовують методики (мінімальна кількість – 3), спрямовані на дослідження психічного стану, психічних процесів, психосоматичного статусу захворювання, індивідуальних особливостей особистості, дослідження ставлення до хвороби.

Залежно від мети та специфіки відділення рекомендовано використання наступних діагностичних методик: Торонтська алекситимічна шкала, Клінічний опитувальник для виявлення й оцінки невротичних станів, Шкала пониженого настрою – субдепресії (ШЗНС), «Госпітальна шкала тривоги та депресії» (HADS), PHQ-9, методика діагностики типів ставлення до хвороби, методика діагностики типу емоційної реакції на вплив стимулів навколишнього середовища (В.Бойко), тест кольорових виборів Люшера, опитувальники Н.Пезешкіана, Р.Дальке-Т.Детлефсена (для хворих з різними нозологічними формами), Тест Леонгарда-Шмішека, «Таблиці Шульте», Опитувальник Спілберга-Ханіна, «Запам'ятовування десяти слів», методика діагностики самооцінки, опитувальник «Міні-мульт» та ін. Висновок клініко-психологічного дослідження підкріплюється протоколами та оформляється згідно вимог.

У **дитячій клінічній лікарні** студенти-практиканти особливу увагу звертають на проведення спостереження за поведінкою хворих дітей, розробляють рекомендації родичам щодо підвищення рівня психологічного благополуччя їх дітей, за бажанням, приймають участь у волонтерських проєктах (наприклад, проєкт «Лікар Свято»). Для проведення клініко-психологічного дослідження слід використовувати методики, апробовані до віку дітей. Кількість методик залежить від поставлених завдань дослідження, але повинна становити не менше 3-ох (дослідження сенсомоторної сфери та уваги, пам'яті, мислення, емоційно-вольової сфери, самооцінки та ін.).

Рекомендовано використання наступних методик психодіагностики дітей : діагностика сприймання (кольору, обрисів предмету при накладанні один на одного та ін.); тест «Овочі та фрукти»; тест «Розрізані картинки»; тест Д.Рея «Багатозначні малюнки»; тест «Копіювання групи точок (Тест Керна-Йірасика); тест «Кодування»; методика «Вивчи слова»; методика «Запам'ятовування десяти слів»; методика «Довготривала пам'ять»; тест кольорових виборів Люшера; тест інтелекту Р.Кеттела (6-16 pp.); методика діагностики самооцінки «Сходінки»; дитячий апперцептивний тест; методика Дім.Дерево.Людина (за Дж. Буком); діагностика вад особистісного розвитку (ДВОР) (за З.Карпенко) (9-11 pp.) [15].

Якщо студенти-практиканти працюють з дітьми, яким вжили кохлеарний імплантант, то проводять діагностику їх психічного розвитку; приймають участь у групових корекційно-розвивальних заняттях з питань соціалізації дітей; готують просвітницькі матеріали для батьків кохлеарно імплантованих дітей.

Першочерговим при дослідженні підлітків є визначення акцентуації

характеру, схильності до депресії, протиправної поведінки, залежностей, суїцидальної поведінки тощо. Рекомендовано використання наступних методик психодіагностики підлітків: методика «Піктограма» (з 10 р.); теппінг-тест (з 14 р.); методика «Самооцінка психічних станів» Г.Айзенка (з 12 р.); тест Леонгарда-Шмішека (діагностика акцентуацій характеру) (з 12 р.); опитувальник «Міні-мульт» (скорочений варіант MMPI) (з 15 р.); шкала тривожності Тейлора (з 12 р.); методика діагностики самооцінки «Сходінки»; методика дослідження вольової саморегуляції А.Зверькова та Є.Ейдмана (з 14 р.); тест на дослідження інтелекту «Шкала прогресивних матриць Равена» (з 14 р.); методика виявлення групи ризику (з 14 р.) та ін.

Для *діагностики тривоги та депресії у дітей та підлітків* варто використати такі методики: Шкала для оцінювання тривоги у дітей дошкільного віку (PAS, версія для батьків), Опитувальник щодо тривожних розладів у дітей (ADIS), Скринінговий інструментарій розладів тривоги у дітей (SCARED, версія для батьків і дітей), Міжнародний опитувальник тривоги (IAQ-CG, 16+ років), Шкала Спенса для оцінювання тривоги у дітей (SCAS, версія для батьків та дітей); Шкала оцінки депресивних симптомів у дітей (CDRS-R, 6–12 pp.), Клінічна шкала ПТСП для дітей та підлітків (CAPS-CA), Скринінг на наявність травми у дітей та підлітків (CATS-2, 7-17 pp.), Міжнародний опитувальник депресії (IDQ-CG, 16+ років) та ін. Для *діагностики схильності до суїциду у підлітків* варто використовувати такі методики: Тест на виявлення суїцидальних намірів (Н. Шавровська, О. Гончаренко, І. Мельникова) (10-17 pp.), Методика виявлення схильності до суїцидальних реакцій (CP-45 та CP-10), Колумбійська шкала оцінки важкості суїцидальності у дітей (C-SSRS Pediatric) та ін.

У **перинатальному центрі** студенти-практиканти здійснюють дослідження психічного стану вагітних; спостерігають за поведінкою вагітних під час консультацій з психологом ЗОЗ; проводять психопрофілактичну діяльність з питань зниження тривоги, формування адекватної самооцінки, материнської ідентичності, збереження психічного здоров'я та психологічного благополуччя вагітних та їх родичів. В процесі клініко-психологічного дослідження студенти-практиканти використовують методики (мінімальна кількість – 3), спрямовані на дослідження емоційної сфери, психічного стану, загалом, індивідуальних особливостей особистості, сформованості материнської ідентичності. Рекомендовано використання наступних методики клініко-психологічного дослідження вагітних: тест кольорових виборів Люшера, опитувальник Ольшаннікової-Рабінович, PHQ-9, проєктивна методика «Я і моя дитина», методика діагностики самооцінки, Методика PARI,

опитувальник «Міні-мульт» та ін.

В онкологічному центрі студенти-практиканти здійснюють дослідження психічного стану важкохворих; спостерігають за їх поведінкою під час перебування в ЗОЗ; проводять психопрофілактичну діяльність з питань формування стресостійкості, адекватної самооцінки та фізичного Я-образу; збереження психічного здоров'я та психологічного благополуччя важкохворих та їх родичів, профілактики емоційного вигорання медпрацівників. В процесі клініко-психологічного дослідження студенти-практиканти використовують методики (мінімальна кількість – 3), спрямовані на дослідження емоційної сфери, психічного стану, загалом, індивідуальних особливостей особистості. Рекомендовано використання наступних методик психодіагностики важкохворих в умовах ЗОЗ: методика діагностики типу емоційної реакції на вплив стимулів навколишнього середовища (В.Бойко), Клінічний опитувальник для виявлення й оцінки невротичних станів, тест кольорових виборів Люшера, опитувальники Н.Пезешкіана, Р.Дальке-Т.Детлефсена (для хворих з різними нозологічними формами), опитувальник Ольшаннікової-Рабінович, РНҚ-9, опитувальник «Міні-мульт» та ін.

Методики діагностики розладів психічного здоров'я подані у наступних електронних джерелах: 1. MozOK (мігрень, депресія, епілепсія, деменція, тривожні розлади). URL: <https://mozok.ua/>; 2. Спеціалізовані тести та опитувальники ментального здоров'я. URL: <https://mentalclinic.com.ua/tests>; 3. Rozmova. Тести. URL: <https://www.rozmova.me/tests>; 4. Онлайн-скринінг психологічної травми. URL: <https://www.mh4u.in.ua/test/onlajn-skryning-psyhologichnoyi-travmy/>; 5. PsyMag.Портал. Психологічні тести. URL: <https://psymag.info/tests/>.

У 2023 році було визначено Перелік валідних методів психологічної діагностики, які можуть використовуватися для проведення психологічної діагностики та оцінки якості психологічної допомоги (Наказ МОЗ України від 13.12.2023 р. № 2118. URL: <https://surl.lt/jchtjn>) та Перелік методів психотерапії з доведеною ефективністю (Наказ МОЗ України від 13.12.2023 р. № 2118. URL: <https://surl.lu/xlumsj>).

6. ЗМІСТ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ (I, II)

Виробнича практика для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (3-го і 4-го курсів) спеціальності «Психологія» за ОПП «Психологія» проводиться згідно з навчальним планом для денної та заочної форм навчання.

Перед початком практики факультетський керівник організовує

настановну конференцію. В ній беруть участь студенти-практиканти та їх керівники-методисти від факультету. У ході настановної конференції факультетський керівник практики (методист-організатор практики) ознайомлює студентів та їх керівників з наказом ректора, вимогами щодо проходження практики, правами та обов'язками студентів-практикантів та їхніх керівників, програмою практики, метою, завданнями, термінами практики, основними вимогами щодо ведення облікової та звітної документації, розподілом студентів за методистами; організовує проходження інструктажу з охорони праці та безпеки життєдіяльності. Кожний студент працює за індивідуальним планом. За вимогою бази практики, студенти проходять медичний огляд. Труднощі, що виникають у практиканта, вирішуються під час групових та індивідуальних консультацій з викладачем-методистом.

Після настановної конференції студенти від факультетського керівника практики отримують скерування (направлення). У перший день практики студенти самостійно або разом з університетським керівником прибувають на місце проходження практики, де їх зустрічає керівник від бази практики. Упродовж перших двох днів кожного практиканта закріплюють за певним підрозділом. Керівник організації видає наказ про проходження практики студентами.

У перший день роботи студенти знайомляться з базою виробничої практики. Упродовж наступних двох днів студенти складають індивідуальний план роботи та графік відвідування місця проходження практики із зазначенням дати та описом основних видів роботи і погоджують його з керівником-методистом.

Під час початкового періоду практики проходить ознайомлення зі структурою бази практики, специфікою діяльності, керівниками від бази практики; проходження інструктажу з охорони праці та безпеки життєдіяльності на базі практики; ознайомлення з правилами внутрішнього розпорядку бази практики, основними завданнями та її напрямками роботи; студенти опрацьовують нормативно-правову документацію, що регулює професійну діяльність психолога бази практики; здійснюють планування власної діяльності на час проходження практики з урахуванням завдань виробничої практики, визначення графіку роботи. Завданнями даного етапу є: оформлення щоденника практики, складання графіка роботи на практиці (дні, час на базі практики) та індивідуального плану роботи на період практики.

Наступний етап – виконання програми виробничої практики, змістом якого виступають наступні моменти:

- ✓ виробнича практика (І) – налагодження первинного контакту,

проведення психологічного дослідження поведінки однієї особи методом нестандартизованого спостереження; підготовка висновку та протоколу спостереження; проведення психологічної діагностики двох осіб, оформлення висновків з протоколами психодіагностики (не менше 3 методик); АБО проведення психологічної діагностики групи осіб (класу), оформлення одного висновку з протоколами психодіагностики (не менше 2 методик); проведення та оформлення протоколу однієї індивідуальної психологічної консультації; проведення заходів (мінімум 2) просвітницького (психопрофілактичного) напрямку, підготовка роздаткових матеріалів АБО підготовка просвітницького відео (до 3 хв.) з питань збереження та відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя. За бажанням, студенти можуть приймати участь у волонтерських проєктах;

✓ виробнича практика (ІІ) – налагодження первинного контакту, збір первинних даних про об'єкт психологічного дослідження, проведення оцінки потреб клієнта, підготовка до психологічної діагностики клієнта (підбір методик для комплексної діагностики стану клієнта), здійснення психологічної діагностики клієнта (згідно обговорених і затверджених керівником практики діагностичних методик), опрацювання даних, аналіз та інтерпретація отриманих результатів, представлення результатів діагностики та оформлення документації, розробка (відповідно до отриманих результатів оцінки потреб та психологічної діагностики), складання психологічної характеристики на об'єкт дослідження, проведення групових занять (міні-лекцій, тренінгів, консультацій), психологічний аналіз форм взаємодії, проведення групових чи індивідуальних консультацій, виконання індивідуального дослідницького завдання, публікація у соціальних мережах просвітницько-психологічного повідомлення та ін. Завданнями даного етапу є: підготовка плану-конспекту міні-лекції профорієнтаційної спрямованості та заходу психопрофілактичної (просвітницької) спрямованості; психологічний аналіз навчального заняття/ ділової зустрічі/ медико-психологічної консультації; протоколів психодіагностичного обстеження; психологічної характеристика на учня/ пацієнта/працівника організації або психологічної характеристика класу/ підрозділу/ відділу організації; протоколів індивідуальних (або групових) консультацій; матеріалів міні-тренінгу або заходу з елементами психокорекції, тексту просвітницько-психологічного повідомлення для публікації у соціальних мережах тощо. На заключному етапі практики студенти оформляють матеріали практики, письмовий звіт та отримують від керівника бази практики характеристику за виконану роботу.

Завершується практика підсумковою конференцією, під час якої студенти

у групах подають результати проходження виробничої практики у формі мультимедійних презентацій (Додаток М).

Під час проходження виробничої практики на **3-му курсі** студенти повинні суворо дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності. Кожен студент отримує завдання, які повинні вчасно та якісно виконати і оформити відповідно до вимог.

Таблиця 1

Види завдань виробничої практики (І)

Етапи практики	Завдання	Результати роботи студентів
Початковий період виробничої практики	1. Ознайомлення з особливостями проходження виробничої практики залежно від бази практики, вимогами до оформлення звітної документації; знайомство з керівниками-методистами практики на настановній нараді (у терміни згідно наказу). 2. Проходження інструктажу з безпеки життєдіяльності (у терміни згідно наказу). 3. Ознайомлення зі структурою бази практики, специфікою діяльності, керівниками від бази практики. 4. Проходження інструктажу з охорони праці на базі практики; ознайомлення з правилами внутрішнього розпорядку бази практики. 5. Ознайомлення з основними напрямками діяльності психологічної служби бази практики, графіком та умовами роботи. 6. Складання індивідуального плану роботи студента-практиканта на період виробничої практики спільно з керівником від бази практики, за погодженням керівника-методиста. 7. Опрацювання нормативно-правової документації, що регулює професійну діяльність психолога бази практики. 8. Ведення щоденника студента-практиканта.	1. Оформлення щоденника практики. 2. Складання індивідуального плану роботи на період практики.
Основний період виробничої практики	<u>Виконання завдань виробничої практики:</u> 1. Ведення щоденника студента-практиканта. 2. Проведення психологічного дослідження поведінки однієї особи методом	1. Ведення щоденника виробничої практики. 2. Результати проведення нестандартизованого спостереження; підготовка

	нестандартизованого спостереження; підготовка висновку та протоколу спостереження. 3. Проведення психологічної діагностики двох осіб, оформлення двох висновків з протоколами психодіагностики (не менше 3 методик) АБО проведення психологічної діагностики групи осіб (класу), оформлення одного висновку з протоколами психодіагностики (не менше 2 методик). 4. Проведення та оформлення протоколу однієї індивідуальної психологічної консультації. 5. Проведення одного заходу просвітницького (психопрофілактичного) напрямку, підготовка роздаткових матеріалів АБО підготовка одного просвітницького відео (до 3 хв.) з питань збереження та відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя. 6. За бажанням, участь у волонтерському проєкті факультету психології «Лікар Свято» https://kztkp.pnu.edu.ua/лікар-свято/ та/або інших волонтерських проєктах.	бланку та висновку спостереження. 3. Результати проведення клініко-психологічного дослідження двох осіб, оформлення висновків з протоколами психодіагностики (не менше 3 методик) АБО проведення психологічної діагностики групи осіб (класу), оформлення одного висновку з протоколами психодіагностики (не менше 2 методик). 4. Протокол однієї індивідуальної психологічної консультації. 5. Матеріали просвітницької (психопрофілактичної) роботи (сценарії заходів (мінімум двох) з роздатковим матеріалом) АБО просвітницьке відео (до 3 хв.) з питань збереження та відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя.
Підсумковий період виробничої практики	1. Ведення щоденника студента-практиканта. 2. Проведення одного заходу просвітницького (психопрофілактичного) напрямку, підготовка роздаткових матеріалів 3. Підготовка звітних матеріалів з виробничої практики. 4. Підготовка письмового звіту про проходження практики. 5. Отримання характеристики з бази практики з оцінкою. Захист звіту результатів практики на підсумковій конференції (у терміни згідно наказу).	Звітна документація виробничої практики

Під час проходження виробничої практики **на 4-му курсі** студенти повинні суворо дотримуватися правил безпеки життєдіяльності. Кожен студент отримує завдання (основні та індивідуально-пошукові), які повинні вчасно та якісно виконати і оформити відповідно до вимог.

Таблиця 2

Види завдань виробничої практики (II)

Етапи практики	Завдання	Результати роботи студентів
I. Організаційний етап виробничої практики	1.Участь у настановній конференції. Ознайомлення з метою. Завданнями, змістом практики, правами та обов'язками студента-практиканта, основними вимогами щодо практики. 2. Ознайомлення з установою (базою практики), керівництвом, складом працівників, основними завданнями та напрямками роботи, категоріями клієнтів. Опрацювання нормативно-правової документації, що регулює професійну діяльність психолога бази практики. 3.Скласти індивідуальний план роботи на період практики. 4.Завести щоденник виробничої практики.	Оформлення щоденника практики. Складання графіка роботи на практиці (дні, час на базі практики). Індивідуальний план роботи на період практики. Опис результатів знайомства з діяльністю психологічної служби за місцем проходження практики зі своїми коментарями.
II. Виконання програми виробничої практики	1.Бути присутнім під час проведення психологічного інтерв'ю, бесіди, консультації, психокорекційного заняття. 2.Здійснити психологічний аналіз проведеного спостереження за однією з форм професійної взаємодії (психологічного інтерв'ю, бесіди, консультації, психокорекційного заняття). 3.Скласти програму та провести психодіагностичне обстеження: заповнити протоколи обстежень, опрацювати емпіричний матеріал, дати психологічну інтерпретацію, висновки. 1.Укласти та провести тренінгове заняття або захід з елементами психокорекції на актуальну для пацієнтів/ клієнтів/ працівників психологічну тематику. 2.Провести та оформити протокол індивідуальної або групової психологічної консультації .	Психологічний аналіз проведеного спостереження за однією з форм професійної взаємодії (психологічного інтерв'ю, бесіди, консультації, психокорекційного заняття). Програма, протоколи та аналіз результатів психодіагностичного обстеження. Матеріали міні-тренінгу або заходу з елементами психокорекції на актуальну для пацієнтів/клієнтів/працівників психологічну тематику. Протокол (запит, етапи

	1. Підготувати та провести просвітницьку (профорієнтаційну, психопрофілактичну) міні-лекцію на актуальну для пацієнтів/клієнтів/працівників психологічну тематику. 2. Провести та оформити протокол індивідуальної або групової психологічної консультації. 1. Скласти психологічну характеристику на особу/медико-психологічний висновок щодо стану здоров'я пацієнта або психологічну характеристику на підрозділ, відділ організації, клас (за результатами психодіагностичного обстеження). 2. Виконати індивідуальне науково-дослідницьке завдання під керівництвом методиста.	роботи, вид, висновки та прогноз розвитку особистості) індивідуальної (або групової) консультації. Матеріали проведення просвітницької (профорієнтаційної, психопрофілактичної) міні-лекції на актуальну для пацієнтів/клієнтів/працівників в психологічну тематику. Протокол (запит, етапи роботи, вид, висновки та прогноз розвитку особистості) індивідуальної (або групової) консультації. Психологічна характеристика на особу/медико психологічний висновок щодо стану здоров'я пацієнта або психологічна характеристику на підрозділ, відділ організації, клас (за результатами психодіагностичного обстеження). Індивідуальне науково-дослідницьке завдання під керівництвом методиста.
III. Заключний етап виробничої практики	Підведення підсумків та оцінювання діяльності студентів: 1. Підготувати та опублікувати у соціальних мережах просвітницько-психологічне повідомлення/ рекомендації (з відміткою університету, факультету, кафедри, керівника). 2. Підготовка письмового звіту про проходження практики. 3. Отримання характеристики з бази практики з оцінкою. 4. Захист звіту результатів практики на підсумковій конференції, мультимедійна презентація (у терміни згідно наказу)	1) Звітна документація виробничої практики: індивідуальний план практики; щоденник, що фіксує усі форми роботи студента під час практики; матеріали практики (матеріали проведення залікового заходу, психологічний аналіз форм професійної взаємодії, психологічна характеристика на учня або медико-психологічний висновок, або

		психологічна характеристика класу, підрозділу, відділу чи лікарняної палати, протокол(и) психодіагностичного обстеження (висновок та прогноз), протоколи психологічних консультацій, матеріали міні-тренінгу або заходу з елементами психокорекції); індивідуальний звіт про проходження виробничої практики, про виконання індивідуального завдання та рекомендації щодо удосконалення практики; публікація повідомлення у соціальних мережах, сертифікат про проходження професійного навчання, характеристика з бази практики.
--	--	---

7. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Звітна документація за результатами проходження виробничої практики подається студентами (денної і заочної форм навчання) на кафедри факультету психології протягом тижня після завершення практики. В умовах змішаного навчання матеріали виробничої практики завантажуються одним документом в папку на гугл-диск кафедри, яку створює факультетський керівник практики, або на платформу дистанційного навчання. Протягом наступних трьох-чотирьох днів керівники-методисти практики перевіряють звітну документацію студентів/ок і оцінюють згідно встановлених критеріїв.

Після закінчення **виробничої практики (І)** студент зобов'язаний надати наступні документи:

- ✓ індивідуальний план роботи студента-практиканта;
- ✓ щоденник студента-практиканта;
- ✓ висновок нестандартизованого спостереження за поведінкою однієї особи (з бланком);

✓ висновки клініко-психологічного дослідження двох осіб (з протоколами не менше 3 методик) АБО проведення психологічної діагностики групи осіб (класу), оформлення одного висновку з протоколами психодіагностики (не менше 2 методик);

- ✓ протокол однієї індивідуальної психологічної консультації;
- ✓ матеріали просвітницької (психопрофілактичної) роботи (сценарії двох заходів) АБО одне просвітницьке відео;
- ✓ індивідуальний звіт про проходження виробничої практики;
- ✓ характеристика з бази практики;
- ✓ мультимедійна презентація звіту про результати проходження практики.

Після закінчення **виробничої практики (II)** студент зобов'язаний надати до кафедри наступні документи:

- ✓ індивідуальний план роботи студента-практиканта;
- ✓ щоденник, що фіксує усі форми роботи студента під час практики;
- ✓ матеріали практики (матеріали проведення: залікового заходу; психологічний аналіз спостереження за формою професійної взаємодії; психологічну характеристику на учня або медико-психологічний висновок, або психологічну характеристику класу, підрозділу, відділу чи лікарняної палати; програму, протокол (и) психодіагностичного обстеження (висновок та прогноз); протоколи психологічних консультацій, матеріали міні-тренінгу або заходу з елементами психокорекції; індивідуальне науково-дослідницьке завдання методиста; публікація у соціальних мережах просвітницько-психологічного повідомлення);

✓ індивідуальний звіт про проходження виробничої практики, та рекомендації щодо удосконалення практики;

✓ характеристика з бази практики на студента-практиканта з підписом керівника та печаткою;

✓ мультимедійна презентація (одна від бази практики) та захист результатів практики.

За результатами практики проводиться підсумкова конференція за участю студентів, факультетського керівника, керівників-методистів кафедр факультету психології та керівників від бази практики, де відбувається захист практики студентів; вносяться пропозиції стейкхолдерів щодо покращення якості організації та проведення виробничої практики, зокрема, та освітньої програми, загалом.

Звіт про проходження виробничої практики студенти захищають на підсумковій конференції за умови виконання всіх завдань. Захист звіту

результатів практики студенти проводять у вигляді мультимедійної презентації у довільній формі.

Формою звітності для виробничої практики є залік. Підсумкова оцінка за практику включає бали за виконані завдання, оформлення документів, захист. До захисту практики допускаються студенти, які повністю виконали завдання програми та вчасно оформили і здали на кафедри звітну документацію. На підсумковій конференції студенти у групах по 4-5 осіб демонструють звіт про результати практики у вигляді мультимедійної презентації (Додаток М).

Студенти діляться на групи за базами практики, готують одну спільну мультимедійну презентацію “Звіт про проходження виробничої практики”, завантажують її напередодні захисту виробничої практики, де коротко подають опис звіту про проходження практик (7-8 слайдів). Презентації мають містити назви баз практики, прізвища ініціали та групи студентів, коротка інформація про особливості проходження практики (особливості баз практики, види діяльності студентів-практикантів, переваги та недоліки, а також рекомендації факультетському керівнику та керівникам-методистам щодо покращення організації та проведення практики).

7.1 ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА (І, ІІ)

Індивідуальний план роботи студент / студентка складає протягом перших трьох днів практики і затверджує у свого керівника-методиста, визначеного наказом. Для цього потрібно індивідуальні завдання, які подані студентам, розписати за напрямками професійної діяльності психолога (Додаток В). Наприклад, нестандартизоване спостереження за досліджуваним можна орієнтовно розписати орієнтовно таким чином: 1) вибір особи для спостереження; 2) проведення спостереження за особою у різних ситуаціях (контекстах); 3) аналіз результатів спостереження за особою та написання висновку; 4) оформлення результатів спостереження за особою тощо.

Спостереження за особою слід проводити у різних п'яти ситуаціях не більше трьох-чотирьох днів. У індивідуальному плані визначені пункти можна записати у графі діагностичного та дослідницького напрямків, де, наприклад, п.1) – в перший тиждень, п.2 – в другий, пп.3 і 4 – в третій чи / або четвертий. Головна мета – продумати, як розписати кожне завдання, яке потрібно виконати на практиці, і до якого напрямку роботи та тижня його записати.

7.2. ЩОДЕННИК ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ (І, ІІ)

Упродовж всієї практики студенти ведуть щоденник, в якому занотовують результати спостережень за особливостями професійної взаємодії у просторі закладу, центру, установи, описують типові та нестандартні її ситуації, свої враження про роботу психолога, зауваження щодо ходу практики тощо. Щоденник ведеться у довільній формі щодень (Додаток Г).

Критерій оцінки: 1. Регулярність ведення щоденника. 2. Різноманітність описаних ситуацій, логічність та чіткість опису. 3. Самоаналіз власної діяльності у процесі опису. 4. Наявність висновків та рекомендацій. 5. Застосування матеріалів спостереження при написанні психологічних характеристики на особистість та групу.

7.3 НЕСТАНДАРТИЗОВАНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ПОВЕДІНКОЮ ОСОБИ [72] (модифіковано Кулешею-Любінець М. М.) (І)

Головна перевага спостереження полягає в тому, що дозволяє побачити поведінку особистості в усій широті її прояву. Недоліки методу спостереження в тому, що він вимагає багато робочого часу, а результати ще більш, ніж при інших методах психодіагностики, залежать від досвіду дослідника і його спостережливості.

Р. В. Cattell виділив основні правила, яких слід дотримуватись під час психологічного спостереження:

- спостереження повинне бути максимально тривалим, щоб була змога побачити хворого у тих ситуаціях, де можуть розкритись особливості його психічного стану і риси особистості.

До цих ситуацій належать: 1) огляд особи спеціалістами, від висновків яких залежить його доля; 2) підготовка і проведення болючих чи відповідальних процедур; 3) у стаціонарних хворих – побачення з рідними та близькими; 4) обстановка спілкування з іншими хворими, особливо з тими, хто хворіє на таке ж чи подібне захворювання; 5) моменти, коли хворий дізнається чи стає безпосереднім свідком несприятливого прогнозу у інших хворих на аналогічне захворювання;

- спостереження вимагає особливої об'єктивності з боку самого спостерігача;

- спостереження як метод психодіагностики починається з першого контакту з хворим. Як правило, це відбувається під час збирання психологічного анамнезу.

Запис результатів спостереження може здійснюватись двома основними способами. Як і при збиранні анамнезу, запис можна здійснювати «вільним текстом», неформалізовано, чи відмічати на спеціально розроблених картах і схемах. Психологічне спостереження за хворим повинне бути, за можливості, малопомітним і ненав'язливим. Спостереження вимагає чіткості й точності реєстрування його показників.

При тривалому за часом та нестандартизованому за формою спостереженні традиційно дані фіксують у бланку (щоденнику) спостережень (Додаток Д). У випадку прихованого включеного спостереження, з яким мають справу психологи, записи у щоденник переважно здійснюються з пам'яті фотографічним способом. У щоденнику спостереження, окрім фактів поведінки, обов'язково знаходить відображення ситуація («контекст»), у якому спостерігалася певна поведінка.

Зберігаючи повну об'єктивність при фіксації даних, спостерігач може висловлювати, описувати припущення, ставлення до явищ, які закономірно витікають із фактів.

Мета: оволодіння уміннями проведення нестандартизованого спостереження за поведінкою особи.

Матеріали: бланк (щоденник) фіксації результатів спостереження.

Хід роботи: Завдання виконується упродовж кількох зустрічей з об'єктом спостереження. 1. На початковому етапі варто скласти загальний «поведінковий портрет» особи на основі попереднього досвіду спілкування з досліджуваним, даних, накопичених в результаті буденних спостережень за його поведінкою («перше враження»).

Вказівки до цього опису: а) створюється у довільній формі, можливе вживання порівнянь, літературних зворотів тощо, б) повинне зачіпати якомога більше сторін та якостей поведінки, в) може торкатися будь-яких особливостей поведінки досліджуваних, починаючи з характерних жестів та міміки, завершуючи найбільш характерними особливостями поведінки (наприклад, способи розв'язання складних завдань та ін.), г) не повинне містити у собі вказівок на специфічні риси зовнішності, за якими можна легко впізнати людину, за якою проводиться спостереження, а також суджень і оцінки стосовно цієї людини.

2. Упродовж кілька денного інтервалу потрібно вести спостереження за досліджуваним, прагнучи зафіксувати якомога більше інформації для створення «портрету». Якісний аналіз дозволяє виявити значущість об'єктивних умов спостереження (тривалості, частоти, різних ситуацій).

У процесі спостереження ставиться завдання досліджуваним класифікувати ознаки, що виокремлено в описах, визначити, які з них є найбільш важливими, інформативними.

Завдання для студентів-практикантів:

1) заповнення бланку фіксації результатів спостереження (не менше 5 позицій); 2) написання звіту («першого враження» і «загальних висновків») про виконання спостереження, де класифікуються типи використаних ознак, аналізується різниця між першим і другим «психологічними портретами», аналізуються допущені помилки, можливі способи підвищення якості спостережень; слід вказати, чи помітив досліджуваний спостереження.

До звіту додається бланк фіксації результатів (щоденник) спостереження.

Орієнтовні ознаки «поведінкового портрету» (Додаток Д)

Окремі особливості зовнішності, що мають значення для характеристики людини, за якою спостерігають (стиль одягу, зачіска, наскільки намагається бути як всі, або виділяється, привертає увагу, байдужий до свого вигляду чи придає йому особливе значення). Які елементи поведінки це підтверджують, в яких ситуаціях?

Пантоміміка (постава, особливості ходи, жестикуляція, загальна скутість, або навпаки, свобода рухів, характерні індивідуальні пози).

Міміка (загальний вираз обличчя, стриманість, виразність міміки, у яких ситуаціях міміка буває особливо жвавою, в яких – скутою).

Мовленнєва поведінка (мовчазність, говірливість, лаконізм, стилістичні особливості, зміст та культура мовлення, інтонаційне багатство, включення до мовлення пауз, темп мовлення).

Поведінка стосовно інших людей – статус у колективі та ставлення до цього, спосіб встановлення контакту, характер спілкування (ділове, особистісне, ситуативне, співробітництво, егоцентризм), стиль спілкування (авторитарне, з орієнтацією на співрозмовника, з орієнтацією на себе), позиція у спілкуванні (активна, пасивна, споглядальна, агресивна, прагнення домінувати); наявність суперечностей у поведінці – демонстрація різних, протилежних за змістом способів поведінки в однотипних ситуаціях (у яких?).

Поведінкові прояви стосовно себе самого (до своєї зовнішності, недоліків, переваг, можливостей, своїх особистих речей).

Поведінка в основній діяльності (навчання, спілкування, праця).

Приклади характерних індивідуальних мовленнєвих штампів, а також висловлювань, що характеризують кругозір, інтереси, життєвий досвід.

7.4 ВИСНОВОК ПСИХОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ (І, ІІ)

1. Вступна частина. Висновок психологічного (патопсихологічного) дослідження розпочинається із т.зв. “персональних даних” досліджуваного (кодоване прізвище, ім'я, по-батькові; вік; стать; освіта; професія; сімейне становище; наявність / відсутність групи інвалідності), даних про попередній діагноз, мотиви звернення клієнта до психолога, основні завдання дослідження (діагностичні, диференціально діагностичні, оцінка ефективності лікування в динаміці, експертні та ін.). Також в цій частині висновку слід коротко описати результати проведення клінічного інтерв'ю, тобто скарги клієнта та важливі для діагностики відомості з анамнезу (історії) життя та хвороби (взаємини у сім'ї, на роботі, взаємини з друзями, знайомими, сусідами тощо; ставлення до хвороби; вплив хвороби на трудову (навчальну) діяльність, сімейні стосунки; наявність психотравмувальних ситуацій і в якому віці; наявність шкідливих звичок). Згодом слід вказати ставлення клієнта до обстеження (формальне, адекватне, неадекватне – симуляція, агравація, дисимуляція) та особливості мовного контакту (формальний, вільний, утруднений, порушений).

2. Основна частина. В цій частині висновку надається розширений аналіз результатів психологічної діагностики із вказівкою на використані методики. Важливо наводити взяті з протоколів приклади-докази, що засвідчують те чи інше твердження. Зазначимо, що опис результатів психодіагностики пацієнта слід здійснюється, виходячи з наявності психічних та поведінкових розладів. При цьому у висновку клініко-психологічного дослідження слід обов'язково вказати дані про збережені психічні функції.

3. Заключна частина. У підсумковій частині висновку надається загальна оцінка отриманих даних, що має відповідати на поставлені психологом завдання; виноситься припущення про наявність патопсихологічного реєстр-синдрому чи психічного (невротичного) розладу; вказується напрям надання психологічної допомоги клієнту (Додаток Е).

Для проведення психологічного дослідження особи використовуєте не менше трьох методик. Для проведення психологічного дослідження групи осіб (класу) використовуєте не менше двох методик.

Компоненти протоколу психодіагностики: Протокол №__, дата проведення, ППІ (зашифровано), вік, стать, причина звернення, мета дослідження, зміст проведеної роботи (фото заповненого бланку, таблиці, математичні розрахунки та ін.), висновки, рекомендації (Додаток Ж).

7.5 ПРОВЕДЕННЯ КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ БЕСІДИ (І, ІІ)

Психологічне вікове консультування здійснюється за наступною схемою:

1. Аналіз інформації, отриманої в ході первинної бесіди з дорослими (батьками, педагогами, іншими фахівцями).
2. Бесіда з батьками про попередні етапи розвитку дитини, з'ясування особливостей внутрішньо сімейних стосунків і соціальних контактів дитини.
3. Збір інформації з інших установ про стан здоров'я (при необхідності).
4. Спостереження за дитиною в природних умовах.
5. Встановлення емоційного контакту з дитиною.
6. Експериментально-діагностичне обстеження дитини.
7. Обробка даних, каузальний аналіз результатів.
8. Психологічний діагноз дитини.
9. Психолого-педагогічне призначення.
10. Контроль, повторне консультування.

1. Етап збору попередньої інформації. В разі вікового консультування здійснюється отримання й аналіз інформації, отриманої від батьків, а також – від інших осіб (лікарів, вихователів, педагогів, родичів тощо) Проводять бесіду з батьками, мета якої – зібрати інформацію про етапи розвитку дитини, про її здоров'я, про міжособистісні стосунки в сім'ї, про соціально-побутові умови проживання дитини тощо.

2. Етап емпірично-психологічного обстеження. За результатами аналізу зібраної інформації, психолог робить висновок про міру обґрунтованості скарги батьків і на основі цього розробляє стратегію обстеження, підбираючи методики для проведення експериментально- психологічного обстеження дитини. За результатами психологічного обстеження й аналізу продуктів діяльності дитини (малюнки, шкільні зошити, рукоділля, предмети захоплення, вірші тощо) психолог-консультант перевіряє висунуті гіпотези стосовно сутності, характеру й причин труднощів та порушень. Якщо що виникла необхідність, проводять психологічне обстеження міжособистісних стосунків дитини в дитячому колективі (дошкільний заклад, школа, компанія друзів тощо).

3. Аналітичний етап. Під предметом психологічного діагнозу розуміють встановлення індивідуально-психологічних відмінностей, як в нормі, так і в патології. При цьому важлива з'ясувати в кожному конкретному випадку, чому ці прояви з'являються в поведінці клієнта (у випадку вікового психологічного консультування, які їх причини та наслідки. Постановка психологічного діагнозу має ґрунтуватися на критичному і обережному тлумаченні даних,

отриманих з різних джерел. До того ж, психологу вкрай важливо мати уявлення про межі своєї професійної компетенції. Відтак у випадках, коли у нього виникають підозри про патологічний чи дефектологічний характер виявлених порушень, не треба намагатися самотійно поставити діагноз. У таких випадках потрібно у тактовній формі порекомендувати батькам звернутися до спеціалістів відповідного профілю. Те саме зауваження стосується сфери соціальних чинників, що зумовили ту чи іншу психологічну проблему дитини.

Із визначення психологічного діагнозу випливає, що формулювання діагнозу обов'язково повинне містити й прогноз – передбачення на основі здійсненого обстеження шляху і характеру подальшого розвитку дитини. Прогноз необхідно здійснювати в двох напрямках: за умови, якщо з дитиною буде своєчасно проведена необхідна робота, й за умови, якщо таку роботу з нею своєчасно не буде проведено. Робота психолога-консультанта з глибинного проникнення у встановлення сутності індивідуально-психологічних особливостей дитини і причин їх виникнення в кожному окремому випадку має призводити до вироблення конкретних рекомендацій, які пропонують батькам та іншим зацікавленим у дитини дорослим. Рекомендації мають бути конкретними і зрозумілими тим, кому вони призначені.

4. Формулювання висновків та прогнозу стосовно перспектив розвитку особистості (Додаток И).

Критерії оцінки: 1. Вичерпність та ретельність підготовки протоколу консультативної бесіди. 2. Відповідність етапів та прийомів консультування виду консультування та запиту. 3. Етапність консультативної роботи. 4. Вичерпне представлення емпіричного та аналітичного етапу консультування. 5. Вичерпне представлення прогностично-корекційного етапу консультування. 6. Розмаїття прийомів ведення консультативного процесу.

7.6 ПРОСВІТНИЦЬКІ / ПСИХОПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ (І, ІІ)

Під час виробничої практики І студент-практикант проводить на вибір АБО два просвітницьких / психопрофілактичних заходи АБО знімає просвітницьке відео і вантажить його у соцмережі.

Якщо студент обирає **проводити просвітницькі / профілактичні заходи**, то це можуть бути інтерактивні семінари, вебінари, групові заняття з елементами тренінгу тощо. Умовою є фотофіксація проведених заходів (Додаток К).

До матеріалів проведених заходів, що студенти здають на перевірку, відноситься розширений план заходу (тема, дата проведення, форма

проведення, цільова група, формат проведення, мета, хід заняття (розписати теоретичний матеріал і вправи, якщо такі використовувалися)), 2 фотографії / скріни проведеного заходу та допис у соцмережах (Додаток К).

Вимоги до оформлення просвітницького відео

Мета створення просвітницького (психопрофілактичного, промоційного) відео – навчитися аналізувати та узагальнювати теоретичні знання та демонструвати практичні вміння з питань збереження та відновлення психічного здоров'я особистості; сформувати навички монтажу відео продукту, продемонструвати методи зниження нервово-психічної напруги тощо.

Відео рекомендовано робити до 3 хв., з титрами, з використанням фото, інтерактивних ефектів тощо. Але студент/ка має право самостійно обирати формат відео. Основна вимога – це дотримання мети роботи.

На просвітницьких відео рекомендовано поставити інформацію про автора та QR-код покликання на сторінку Факультету психології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Змонтовані просвітницькі відео розміщуються у соціальних мережах для перегляду користувачами інтернету. Відео рекомендовано погодити з керівниками-методистами від університету та бази практики. На власній сторінці у соцмережі бажано дати короткий опис змісту відео з вказівкою про його виконання під час проходження виробничої практики.

До матеріалів просвітницького відео, що студент здає на перевірку, відноситься покликання на допис у соцмережі і фото/скрін сторінки у соцмережі, де викладено це відео (Додаток Н).

Під час виробничої практики II психологічна просвіта включає в себе роботу з працівниками установ, а в умовах освітніх закладів – з батьками, вчителями та дітьми. Крім просвітницьких заходів, що стосуються навчально-виховного процесу та психологічних проблем, практикант організовує профілактичну роботу у трьох основних напрямках:

- профілактика шкідливих звичок а адиктивної поведінки
- збереження здоров'я, промоція здорового способу життя;
- профілактика жорстокого поводження (булінгу, мобінгу).

Профілактичне заняття розробляється за схемою: Дата, тема заняття, мета заняття, вікова або професійна група, форма проведення. Хід проведення (конспект заняття). Додаються взірці виготовлених студентами просвітницьких матеріалів (буклети плакати тощо).

Критерій оцінки заняття: 1. Моделювання певного виду та етапу

профілактики. 2. Застосування інноваційних технологій (проблемний, інтерактивний виклад). 3. Діалогічний формат взаємодії на занятті. 4. Виготовлення та використання просвітницьких матеріалів. 5. Врахування вікових та індивідуальних особливостей аудиторії в плануванні та організації заходу, що відображається у його конспекті.

Методичні особливості підготовки та проведення міні-лекції.

Підготовка плану-проспекту здійснюється за такою схемою:

I. Навчальна мета заняття може бути основана на низці завдань освітнього, виховного та розвивального напрямів.

II. Методи, прийоми, засоби, інноваційні технології навчання. Методи, прийоми передачі та обміну словесною інформацією: розповідь; бесіда (репродуктивна, пошукова, проблемна, автентична – обговорення особистісних поглядів, життєвих міркувань студентів тощо); мозкова атака; дискусія; діалог; кейс-метод (розповідь про подію, що трапилась у житті людини).

Методи, прийоми переконування: апеляція до висловлювань відомих людей; проведення доказів; висловлювання аргументів «за» і «проти»; апеляція до позитивних і негативних емоцій студентів; діагностичне питання.

Методи, прийоми розвитку мислення: аналіз; синтез; порівняння; розрізнення; аналогія; узагальнення; екстраполяція; міркування (просте, складне, вільне, доказове); дедукція; індукція.

III. Наочність: таблиці, схеми, графіки, макети, приладдя тощо. Технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, електронні програмні засоби тощо.

IV. Основні питання лекції: (не більше чотирьох на одну лекцію).

V. Рекомендована література: основна та додаткова.

VI. Основні питання, розглянуті під час лекції:

Проведення міні-лекції за такими етапами:

Розкрити зміст інформації, що висвітлюється під час лекції, описати дії викладача, застосування методів навчання та виховного впливу на учнів, зазначити питання для обговорення, дискусії, діалогу.

I. Вступна частина (до 5-7 хв): привітання викладача з аудиторією; налагодження зв'язку із пройденим навчальним матеріалом і новою інформацією; повідомлення теми лекції, створення у слухачів позитивної установки на її вивчення; визначення основних питань лекції, поради щодо рекомендованої літератури; оволодіння увагою слухачів, психологічне підготування до розгляду основних питань лекції, виокремлення їхнього зв'язку з навчальною й практичною діяльністю.

II. Основна частина (25-30 хв): висвітлення кожного питання окремо; показ логічного переходу від одного питання до іншого, підсумовування кожного етапу; опис дій викладача з метою забезпечення розуміння, осмислення учнями змісту; розкриття прийомів формування мисленнєвих дій, які застосовують під час лекції; виокремлення питань для бесіди, дискусії чи діалогу, отримання зворотного зв'язку; опис дій викладача для розвитку інтересу до змісту лекції.

III. Заключна частина (5–7 хв): логічні висновки про основні поняття, положення, що були розглянуті; повідомлення про досягнення теми, завдань лекції, оцінка спільної взаємодії з учнями; коротке повідомлення питань, проблем, що будуть розглядатися у наступній лекції; подяка за увагу.

План-конспект міні-лекції підписує методист кафедри психології, до якої прикріплений студент під час практики.

Критерії оцінки плану-конспекту: 1. Логічність, структурованість, повнота конспекту. 2. Відповідність змісту конспекту темі лекції. 3. Актуальність розглянутої теми для означеної аудиторії. 4. Володіння психолого-педагогічними прийомами впливу під час проведення лекції. 5. Готовність до діалогу з слухачами, наявність зворотного зв'язку, стимулювання інтересу. 6. Ступінь реалізації плану лекції протягом заняття. 7. Науковість та доступність викладу. 8. Використання інноваційних технологій та прийомів наочності.

7.7 ПРОГРАМА МІНІ-ТРЕНІНГУ (II)

Опираючись на результати консультативної роботи студенти готують психокорекційне заняття або міні-тренінг, та представляє конспекти цих заходів.

1. Відповідність назви міні-тренінгу поставленій меті та завданням.
2. Розклад тренінгу, технічне обладнання та додаткові матеріали
3. Яка структура міні-тренінгу, які прийоми та компоненти тренінгу були використані (міні-лекції, групова дискусія, мозковий штурм.. тощо)?
4. Основні вимоги до організації тренінгу
5. На який вид групи спрямований тренінг?
6. Яку оцінку ефективності було використано?
7. Які форми роботи було використано (робота вдвох, втрьох, індивідуальна, колективні презентації, мозковий штурм, аналіз ситуаційних вправ, аналіз окремих випадків, рольові ігри, групова дискусія, ділові ігри, малювання, тестування, захист проектів, вправи та ін.)?
8. Які помилки були допущені в процесі проведення тренінгу?

9. В чому підвищилась Ваша компетентність як тренера після проведення міні-тренінгу?

Структура тренінгу:

Вступна частина передбачає вирішення таких завдань:

- актуалізація теми поточного тренінгу й виявлення очікувань;
- створення доброзичливої та продуктивної атмосфери (цей етап називають загальним терміном «знайомство» у формі самопрезентації чи взаємопрезентації учасників тренінгу;
- підтримання демократичної дисципліни у формі прийняття, уточнення або повторення правил групи.

Основна частина тренінгу – кілька тематичних завдань у поєднанні з вправами на зняття м'язового і психологічного напруження. В цій частині тренінгу іноді виділяють теоретичний і практичний блоки. Проте цей поділ є досить умовним, позаяк знання (як уміння та навички) на тренінгу здобуваються у процесі виконання практичних завдань (міні-лекції у формі бесіди, презентації, взаємонавчання, робота в групах).

Заклучна частина тренінгу охоплює:

- підведення підсумків;
- отримання зворотного зв'язку за тематикою поточного тренінгу;
- релаксацію й процедури завершення тренінгу.

Атрибути тренінгу: тренінгова група. тренінгове коло. спеціально облаштоване приміщення та матеріали для його проведення, тренер, правила групи, атмосфера взаємодії та спілкування, інтерактивні методи навчання, структура тренінгового заняття, оцінювання ефективності тренінгу.

У закладах освіти студенти-практиканти можуть реалізувати не всі елементи тренінгової технології, а лише її окремі елементи, плануючи проведення виховних, профілактичних і корекційно-розвивальних занять. Ця форма роботи називається розвивальним заняттям з елементами тренінгу.

Критерії оцінки: 1. Ретельність підготовки програми міні-тренінгу на рівні структури та змісту, що відображено у конспекті програми. 2. Наближеність до потреб і проблем учасників. 3. Врахування рівень їх актуального розвитку і завдання найближчого розвитку. 4. Орієнтація на формування цінностей, знань, умінь і навичок, які є основою позитивної поведінки. 5. Наявність «вразливих» тем, що передбачає їх обговорення в контексті інших важливих проблем. 6. Різноманітність використаних прийомів психокорекції.

7.8 ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИСТОСТІ (II)

Психологічна характеристика особистості має низку різновидів. Йдеться про характеристику особи з огляду на її вікові особливості розвитку, етап соціалізації, стан здоров'я, провідний вид діяльності (навчальна, професійна, профілактично-лікувальна тощо). Найбільш поширеним видом психологічної характеристики особистості в практиці діяльності психолога є психолого-педагогічна характеристика учня, психолого-професійна характеристика працівника установи чи закладу, психолого-клінічна характеристика пацієнта. Вид написання психологічної характеристики практикант обирає з огляду на спрямування на відповідну базу практики.

Психолого-педагогічна характеристика учня – це індивідуальне психолого-педагогічне завдання, що має засвідчити рівень психологічних знань студента, розуміння ним особливостей індивідуального розвитку школяра, особистісних характеристик, особливостей пізнавальної, емоційної та вольової діяльності. У тексті відображають суть питання, висвітлюють усі його можливі аспекти, тобто вказують загальні відомості про учня, дані про його психологічні особливості та сферу соціальної взаємодії (ставлення до себе та до ровесників, спілкування з оточуючими, статус у класі (групі), особливості навчальної діяльності тощо), а також висновки та рекомендації щодо дальшої роботи з учнем. Ці дані обов'язково ілюструють конкретними прикладами, отриманими в результаті спостереження за учнем і бесіди з ним та/або класним керівником. Структура роботи чітка та логічна. Робота містить необхідні додатки.

Психолого-педагогічна характеристика на учня:

1. Титульний лист, в якому обов'язково вказано прізвище, ім'я, по батькові студента, який проходить практику, факультет та кафедру, на яких він навчається, місце та час проходження практики, дані про учня, на якого складена характеристика (ПІБ, школа, клас), ПІБ викладача від кафедри психології, який перевіряє роботу.

2. Змістовну частину психолого-педагогічної характеристики, що охоплює психологічні особливості пізнавальної та навчальної діяльності учня, його особистісні характеристики, спосіб міжособистісної взаємодії, ставлення до однолітків та старших, особливості професійної орієнтації (для учнів старших класів) тощо. Практичні рекомендації до написання цієї характеристики подані нижче. Обсяг змістовної частини – 2–3 сторінки.

3. Висновки та рекомендації. Висновки можуть містити узагальнений психологічний портрет учня, характеристику його подальшої навчальної та

життєвої перспективи, загальне враження студента про хід виконання завдання, зокрема труднощі, з якими він зіткнувся. На основі складеної психолого-педагогічної характеристики студент може розробити рекомендації для педагогів, батьків з метою оптимізації навчальної діяльності та дальшого психологічного розвитку учня. Обсяг роботи – від трьох до п'яти сторінок друкованого тексту (формат А-4, кегль 14, інтервал 1,5).

Алгоритм написання психолого-педагогічної характеристики учня

I. Загальні відомості

1. Загальні відомості про учня: ПІБ, вік, клас, навчальна успішність (на основі анкети).
2. Сімейні умови: склад сім'ї, обов'язки учня у сім'ї, атмосфера у сім'ї (на основі анкети).

II. Особистісна сфера учня

3. Особистісні характеристики: впевненість у власних силах; знання власних переваг та їхнє використання (на основі схеми спостереження та анкети).
4. Особливості емоційно-вольової сфери учня: схильність до вияву емоцій та контролю власних дій (на основі схеми спостереження).
5. Особливості діяльності та поведінки учня: активність, організованість, наполегливість у вирішенні складних завдань (на основі схеми спостереження).
6. Пізнавальна діяльність учня: особливості пам'яті, мислення, уваги, уяви та мовлення (на основі схеми спостереження).
7. Хобі та позашкільна діяльність учня: відвідування гуртків, секцій; участь у громадському житті класу та школи (на основі анкети).
8. Уявлення про майбутню професію, можливі досягнення, мрії учня (на основі анкети).

III. Соціальна сфера учня

9. Спілкування та взаємодія з оточуючими: прагнення до спілкування, ініціативність у процесі спілкування; поведінка в конфлікті (на основі схеми спостереження).
10. Ставлення учня до оточуючих (ровесників та старших людей): прагнення до домінування, товариськість, толерантність, вияв поваги (на основі схеми спостереження та анкети).
11. Статус учня в класі (групі): популярність, кількість друзів серед однокласників, ставлення до нього однокласників, авторитетність серед однокласників (на основі схеми спостереження та анкети).

IV. Особливості навчальної діяльності

12. Ставлення до навчальної діяльності: вчасність, ретельність та

самостійність виконання домашніх завдань, зацікавленість певним предметами та ін. (на основі анкети).

V. Висновки та рекомендації Загальні висновки та рекомендації щодо стимулювання навчальної діяльності. У разі виникнення труднощів чи додаткових запитань щодо написання характеристики необхідно звернутися за допомогою до свого керівника практики від кафедри психології.

Критерії оцінки: 1. Характеристика на особистість (учня) має бути написана на підставі емпіричних досліджень (із застосуванням аналізу експериментальних ситуацій, спостережень, тестування, анкетування, бесіди, соціометрії, референтометрії тощо). 2. В психологічній характеристиці мають бути наведені біографічні дані досліджуваного, описаний психічний стан під час обстеження, охарактеризована пізнавальна, емоційна, волева, комунікативна, особистісна та інші сфери. 3. Окреслені провідні мотиви навчання та спілкування, визначено ціннісні орієнтації у цій сфері, охарактеризований внутрішній мотиваційний конфлікт та ступінь його усвідомлення, способи його подолання тощо. 4. Наявність висновків-рекомендацій щодо подолання особистих проблем досліджуваного з огляду на його вікові та індивідуальні особливості розвитку.

7.9 ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА МАЛОЇ ГРУПИ (II)

Психологічна характеристика класу – це індивідуальне психолого-педагогічне завдання, що має засвідчити рівень психологічних знань студента: розуміння ним особливостей розвитку та функціонування групи як спільноти людей, її психологічних характеристик, структури та здатності до взаємодії, а також впливу групи на виконання учнями їхньої навчальної та позанавчальної діяльності. Вона містить загальні відомості про групу, дані групову диференціацію та інтеграцію (інтегративність, згуртованість, референтність, лідерство та ін.), а також висновки та рекомендації щодо подальшої роботи з групою. Ці дані обов'язково мають бути проілюстровані конкретними прикладами, отриманими в результаті спостереження за групою та бесіди з класним керівником, лідером/лідерами класу та/або вчителями, що працюють у цьому класі.

У процесі соціально-психологічної діагностики шкільного класу рекомендують орієнтуватися на суттєві якості групи, що зумовлюють розвивальний вплив колективу на особистісний розвиток учня, а саме:

- *інтегративність* як міра єдності, спільності членів групи, що визначається за показниками ціннісно-орієнтаційної єдності її членів

(протилежною якістю є дезінтегрованість);

- *мікроклімат* визначається на основі самопочуття кожної особистості в групі, міру її комфортності, задоволеності (незадоволеності) від переживання приналежності до спільноти;

- *референтність* як ступінь прийняття членами групи групових еталонів;

- *лідерство* – ступінь провідного впливу певних членів на групу в цілому в напрямі здійснення групових завдань;

- *інтрагрупова активність* як міра активізації групою осіб, що її складають;

- *інтергрупова активність* – ступінь впливу певної групи на інші групи.

Системні характеристики, які відображають своєрідність групи як соціально-психологічного утворення: спрямованість групи, організованість, інтелектуальна, емоційна й вольова комунікативність. Нижче розкриємо психологічний зміст цих понять:

- *групова спрямованість* – соціальна цінність для групи прийнятих нею цілей, мотивів діяльності, ціннісних орієнтацій та групових норм.

- *організованість* відображає реальну здатність групи до самоуправління.

- *інтелектуальна комунікативність*. За її участю розкривається характер міжособистісного сприймання й встановлення взаєморозуміння в групі, своєрідність знаходження спільної мови між її членами;

- *емоційна комунікативність* відображає емоційну налаштованість групи, міжособистісні зв'язки емоційного змісту в ній;

- *вольова комунікативність* відповідає за здатність групи протистояти труднощам і перешкодам, розкриває її стресостійкість і надійність в екстремальних ситуаціях.

Для діагностики наведених вище параметрів групового розвитку рекомендується застосовувати відповідні методи дослідження, наприклад соціометрію чи референтометрію. На позитивну оцінку заслуговує комплексна методика діагностики рівня розвитку соціальної активності особистості й колективу учнів, розроблена за принципом збирання й узагальнення експертних оцінок членів навчальної групи. За даними дослідження (узагальненими й проаналізованими), психолог складає психологічний висновок, який використовує для консультування педагогів, а також для самостійного проведення індивідуальної та групової психокорекційної й розвивальної роботи з учнями.

Алгоритм написання психолого-педагогічної характеристики класу

1. Загальні відомості.

2. Структура класу (за схемою спостереження та інтерв'ю).

3. Соціально-психологічні характеристики групи: згуртованість, здатність до взаємодії, організованість групи, спілкування та конфлікти, контактність, відкритість, цінності групи і т.д. (за схемою спостереження та інтерв'ю).

4. Особливості поведінки та діяльності групи: навчальна та громадська діяльність (за схемою спостереження та інтерв'ю).

5. Висновки та рекомендації.

Здійснюється пошук відповідей на запитання:

- як найбільш ефективно використовувати лідерів в навчальному-виховному процесі?
- які корективи і якими способами можна вносити в процес оптимізації розвитку особистості школярів в умовах класу?
- як організувати подальший розвиток навчальних і професійно-пізнавальних інтересів школярів в умовах класу?
- як сприяти формуванню і розвитку громадської думки, переконань, світогляду класу як цілісної структури?
- які перспективи розвитку класу як колективу і в чому полягає роль вчителя (класного керівника) в управлінні цим процесом, які конкретні шляхи і засоби управління можна рекомендувати?

Студент–практикант обов'язково має вказати на свій особистий внесок щодо впровадження розроблених рекомендацій під час проходження виробничої практики.

Критерії виконання та оцінки: в характеристиці на групу (клас) слід визначити її структуру, розподіл ролей, психологічний клімат, стан процесів групової диференціації та інтеграції, наявність процесів міжособистісних конфліктів. При підготовці цих матеріалів студенти демонструють свої вміння добирати адекватні методики дослідження, користуватися ними, опрацьовувати отримані дані та інтерпретувати їх. Вибір методик дослідження обов'язково узгоджується з керівником практики від кафедр психології.

7.10 ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКЕ ЗАВДАННЯ (II)

Суть індивідуальної науково-дослідницької роботи бакалавра під час проходження виробничої практики на 4 курсі полягає в перевірці його можливостей як науковця, тому передбачає застосування цілісного спектра дослідницьких умінь, узагальнених у вигляді індивідуального науково-дослідного завдання. Навчальна мета індивідуального завдання полягає в тому, щоб студент організував свою пошукову діяльність як самостійний дослідник:

- ❖ визначає предмет та об'єкт наукового аналізу, конкретизує їх через мету й

- завдання, яких досягає обраним ним інструментарієм;
- ❖ поетапно розгортає цілісну логіку наукового пошуку від характеристики актуальності обраної ним проблеми до висунення гіпотези щодо експериментального її доведення або заперечення;
 - ❖ зіставляє в межах визначеної проблеми її теоретичну сутність і наукові трактування та емпіричну, самостійно отриману інформацію;
 - ❖ випробовує свої можливості у напрямку проектування та прогнозування ефективності психологічного впливу, доцільності необхідних змін елементів навчально-виховного процесу у частині досліджуваної ним проблеми.

Виконуючи індивідуальне науково-дослідне завдання, студент виробляє такі конкретні науково-дослідницькі вміння (й реалізує їх у професійній сфері):

- бачення проблем теорії та практики навчально-виховного процесу й співвіднесення їх з конкретним емпіричним досвідом;
- висунення психологічно доцільних ідей, уявне або реальне створення середовища для їхньої реалізації та передбачення можливих наслідків;
- визначення конкретних кроків щодо реалізації ідей і послідовності їх впровадження;
- бачення й здатність робити оптимальний вибір у спектрі методик дослідної діяльності (емпіричні – анкетування, бесіди, інтерв'ю, спостереження, контент-аналіз змісту учнівських навчальних, творчих завдань, есе та якісні методи – описово-інтерпретаційний аналіз результатів спостережень і вивченого конкретного досвіду зі свідчень учнів, студентів, вчителів, викладачів, їхніх розповідей тощо).

Структура та етапи виконання навчально-дослідного завдання:

1. Визначення актуальної, на думку студента, проблеми навчально-виховного процесу у сучасній школі й формулювання її як предмета для наукового пошуку (наприклад, особливості розвитку довільної пам'яті молодших школярів на уроках читання).

2. Уточнення об'єкта дослідження, як частини психічної реальності, що потребує наукового аналізу (наприклад, процес розвитку пам'яті в молодшому шкільному віці).

3. Визначення мети та завдань дослідження.

4. Окреслення теоретичної бази дослідження – поглядів, ідей та концепцій, власних або запозичених у конкретних наукових школах.

5. Висунення гіпотези, що становить собою одно- або багатоваріантні способи розв'язання (вирішення, усунення) сформульованої студентом проблеми.

6.Визначення можливих способів розв'язання проблеми.

7.Перевірка одного або кількох способів шляхом аналізу емпіричних даних, отриманих у ході використання обраних студентом методів емпіричного дослідження. Підтвердження або спростування гіпотези.

8.Оформлення результатів, отриманих у ході науково-дослідної роботи, згідно зі стандартними вимогами щодо обраної студентом методики.

Критерії виконання та оцінки: обсяг роботи: 6-8 сторінок тексту комп'ютерного набору 14 шрифтом через 1,5 інтервали. У роботі мають бути: 1) титульна сторінка; 2) зміст; 3) вступ, у якому зазначено об'єкт, предмет, мету, завдання, гіпотезу дослідження; 4) теоретична частина (аналіз методичних моделей, концепцій) і практична (характеристика методик і технологій дослідження, які засвідчують теоретичні положення); 5) висновки; 6) список використаних джерел (на менше 5).

7.11 ЗВІТ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ (I, II)

Звіт вважається основним документом, бо відображає підсумки виробничої практики студентів, тому його підготовка і складання потребують особливої уваги.

Звіт оформляється за загальними вимогами, встановленими стандартами для оформлення текстових документів за таким планом (Додаток Л):

- Титульна сторінка;
- Вступ (визначаються мета та завдання практики; наводиться коротка характеристика та специфіка діяльності бази практики; відомості про терміни практики; умови, створені керівництвом для проходження студентом навчальної практики);
- Зміст практики (описуються результати виконаних завдань і аналіз її ефективності з кожного напрямку згідно індивідуального плану студента-практиканта).
- Труднощі (теоретичного та практичного характеру), що виникали у студента за час проходження виробничої практики;
- Висновки (оцінка результатів практики : вказують переваги і недоліки, як у роботі самого студента, так і в змісті практики; чи сприяла практика закріпленню здобутих теоретичних знань, формуванню практичних навичок, якою мірою виконана програма практики і яких потребує коригувань).
- Пропозиції щодо покращення організації практики.
- Список використаних джерел.

Звіт про практику студенти оформляють у вигляді друкованого тексту у

форматі Word, шрифт 14, міжрядковий інтервал – 1,5, поля: верхнє – 2, нижнє – 2, лівє – 3, правє – 1,5.

Звіт перевіряється керівника від бази практики і містить підпис студента-практиканта.

7.12 ХАРАКТЕРИСТИКА СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА З БАЗИ ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ (І, ІІ)

Характеристика студента / студентки – це документ індивідуального характеру, в якому повинно бути відображено:

- ✓ рівень теоретичної підготовки студента;
- ✓ ставлення студента до виконання практичних обов'язків;
- ✓ його бажання оволодіти професією;
- ✓ вміння застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності;
- ✓ індивідуальні якості студента та ін.

У характеристиці студентів-практикантів варто вказати обсяг та якість виконання ними програми практики й індивідуального плану роботи; вміння бачити та розв'язувати професійну задачу, рівень володіння методами, прийомами, методиками психологічної діяльності та вміння застосовувати їх на практиці; здатність використовувати сучасні психологічні технології, готовність удосконалювати навички самоосвіти і саморозвитку; особисті морально-вольові якості, дисциплінованість, старанність, емпатійність, ставлення до роботи, загалом, та підсумкову оцінку за практику за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Характеристику підписує директор бази практики та скріплює печаткою.

8. ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ (І, ІІ)

Контроль за проходженням практики здійснюють керівники практики з метою виявлення недоліків і подання практичної допомоги студентам у процесі виконання програми практики та оформлення звітної документації. Щотижневою формою контролю є перевірка керівником-методистом практики індивідуального плану роботи студента-практиканта, в якому висвітлюються етапи, напрямки діяльності та їх зміст. У період проведення практики контроль за її виконанням здійснюється керівником практики від факультету, керівником-методистом, керівником від бази практики.

Зміст виробничої практики студентами університету регламентується Положенням про організацію та проведення практики у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/plozhennia-pro-orhanizatsiiu-ta-provedennia-praktyky-2023.pdf>). Форми оцінювання в університеті регламентуються згідно Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>). Оцінка за виробничу практику вноситься в електронний журнал, який створює керівник практики від факультету, згідно Положення про електронний журнал обліку навчальної роботи здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція) (<https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/01/elektronni-zurnal.pdf>). У випадку не атестації здобувачів освіти з виробничої практики у 6-му і 7-му семестрі студенти мають право на повторне проходження виробничої практики, що регламентовано Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/povtorne-vuvchennia_nove.pdf).

Оцінювання результатів практичної підготовки здійснюється за 100-бальною шкалою.

При оцінюванні результатів проходження студентом виробничої практики враховуються:

- повнота виконання робочої програми виробничої практики;
- знання нормативної бази діяльності організацій, установ, центрів;
- здатність аналізувати виконану роботу, документів, що регулює професійну діяльність психолога;
- рівень сформованості практичних вмінь і навичок;
- змістовність та якість виконання індивідуальних завдань;
- ставлення до практики;
- оформлення та стиль звіту;
- відгуки керівників практики.

Система оцінювання виробничої практики студентів

Оцінювання знань студентів передбачає:

- ✓ контроль проходження практики студентами з боку керівника-методиста кафедри та перевірку керівниками практики звіту з практики;
- ✓ захист звіту про проходження практики студентом перед комісією.

Критерії оцінювання виробничої практики студентів:

✓ повнота виконання програми виробничої практики та індивідуальних завдань,

✓ відповіді студента на поставлені запитання під час захисту.

До захисту практики допускаються студенти, які повністю виконали завдання програми виробничої практики та вчасно оформили звітну документацію. Формою звітності для виробничої практики є диференційований залік (як на 3-му, так і на 4-му курсі).

Таблиця 3

Розподіл балів за виконанні завдання виробничої практики I

Вид роботи, що оцінюється	Максимальна оцінка (в балах)	Фактична оцінка (в балах)
1. Індивідуальний план роботи студента-практиканта	10 б.	
2. Щоденник студента-практиканта	10 б.	
3. Висновок нестандартизованого спостереження за поведінкою однієї особи (з протоколом)	10 б.	
4. Висновки клініко-психологічного дослідження двох осіб (з протоколами не менше 3 методик) (по 10 балів за кожен висновок) АБО одного висновку групи осіб (класу) (з протоколами не менше 2 методик).	20 б.	
5. Протокол однієї індивідуальної психологічної консультації	10 б.	
6. Матеріали просвітницької (психопрофілактичної) роботи (сценарії заходів (мінімум двох) з роздатковим матеріалом) АБО просвітницьке відео (до 3 хв.) з питань збереження та відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя	20 б.	
7. Звіт про проходження виробничої практики	10 б.	
8. Характеристика з бази практики з оцінкою	5 б.	
9. Захист звіту результатів практик	5 б.	
ВСЬОГО	100 б.	

Завдання, яке оцінюється у 5 балів: 5 балів виставляється, якщо завдання виконане вчасно і в повному обсязі з дотриманням правил академічної доброчесності, є креативними, відповідає обраній темі і меті. 4 бали виставляється, якщо завдання здано вчасно і у повному обсязі, проте є незначні помилки. 3 бали виставляється, якщо завдання виконане не в повному обсязі, або дещо не відповідає обраній темі чи вимогам, є певні неточності у змісті. 2-1 бал виставляється, якщо завдання не здано у повному обсязі або невчасно, зміст поданий невірно. 0 балів виставляється, якщо завдання не виконано.

Завдання, яке оцінюється у 10 балів: 9-10 б. виставляється, коли завдання виконане вчасно і в повному обсязі, наведені приклади описаних

явищ. 8-7 б. виставляються у разі недостатнього аналізу явища, наведено лише один приклад, завдання виконано у повному обсязі, але є помилки. 6-5 б. виставляється, коли завдання виконано не в повному обсязі, або дещо не відповідає обраній темі та вимогам, студент не навів приклади описаних явищ, є неточності у змісті. 4-3 б. виставляється, коли студент виконав завдання не в повному обсязі, здав невчасно, зміст поданий невірно або опис явища розкритий малозмістовно. 2-1 б. виставляється, якщо завдання не здано у повному обсязі, невчасно або виконано невірно. 0 балів виставляється, якщо завдання не виконано.

Завдання, яке оцінюється у 20 балів (психодіагностика групи): 18-20 б. виставляється, коли завдання виконане вчасно і в повному обсязі, подано висновки та протоколи з рекомендаціями, наведені приклади описаних явищ. 14-17 б. виставляються у разі недостатнього аналізу явища, наведено лише один приклад, завдання виконано у повному обсязі, але є помилки. 10-13 б. виставляється, коли завдання виконано не в повному обсязі, або дещо не відповідає обраній темі та вимогам, студент не навів приклади описаних явищ, є неточності у змісті. 5-9 б. виставляється, коли студент виконав завдання не в повному обсязі, здав невчасно, зміст поданий невірно або опис явища розкритий малозмістовно. 1-4 б. виставляється, якщо завдання не здано у повному обсязі, невчасно або виконано невірно. 0 балів виставляється, якщо завдання не виконано.

Завдання, яке оцінюється в 20 балів (просвітницьке відео): 18-20 б. виставляється, коли завдання виконане вчасно і в повному обсязі, у відео подаються приклади, є інформація про техніки збереження та / чи відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя, продемонстрована одна з таких психотехнік. 14-17 б. виставляються у разі недостатнього аналізу явища, наведено лише один приклад, завдання виконано у повному обсязі, але є помилки, є інформація про техніки збереження та / чи відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя, продемонстрована одна з таких психотехнік. 10-13 б. виставляється, коли завдання виконано не в повному обсязі, або дещо не відповідає обраній темі та вимогам, студент не навів приклади описаних явищ, є неточності у змісті, є інформація лише про одну техніку збереження та / чи відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя, не продемонстрована одна з таких психотехнік. 5-9 б. виставляється, коли студент виконав завдання не в повному обсязі, здав невчасно, зміст поданий невірно або опис явища розкритий малозмістовно, є інформація про одну техніку збереження та / чи відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя, яка містить помилки, не

продемонстрована одна з таких психотехнік. 1-4 б. виставляється, якщо завдання не здано у повному обсязі, невчасно або виконано невірно. 0 балів виставляється, якщо завдання не виконано.

Таблиця 4

Розподіл балів за виконані завдання виробничої практики II

Вид роботи, що оцінюється	Максимальна оцінка (в балах)	Фактична оцінка (в балах)
Індивідуальний план роботи, опис результатів знайомства з діяльністю психологічної служби за місцем проходження практики зі своїми коментарями. Щоденник практики.	10 б.	
Психологічний аналіз проведеного спостереження за однією з форм професійної взаємодії (психологічного інтерв'ю, бесіди, консультації, психокорекційного заняття)	5 б.	
Програма, протоколи та аналіз результатів психодіагностичних обстежень	10 б.	
Матеріали міні-тренінгу або заходу з елементами психокорекції на актуальну для пацієнтів / клієнтів / працівників психологічну тематику (з фотографіями про його проведення)	15 б.	
Протоколи (запит, етапи роботи, вид, висновки та прогноз розвитку особистості) двох індивідуальних (або групових) консультацій	20 б.	
Матеріали проведення просвітницької (профорієнтаційної, психопрофілактичної) міні-лекції на актуальну для пацієнтів/ клієнтів/ працівників психологічну тематику.	10 б.	
Психологічна характеристика на особу/медико психологічний висновок щодо стану здоров'я пацієнта або психологічна характеристику на підрозділ, відділ організації, клас (за результатами психодіагностичного обстеження).	10 б.	
Індивідуальне науково-дослідницьке завдання під керівництвом методиста.	5 б.	
Публікація у соціальних мережах просвітницько-психологічного повідомлення/ рекомендацій (з відміткою університету, факультету, кафедри, керівника)	5 б.	
Характеристика студента-практиканта з бази проходження практики з печаткою організації та підписом директора	5 б.	
Звіт, презентація та захист матеріалів практики на конференції.	5 б.	
ВСЬОГО	100 б.	

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчального плану. Систему

рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (5-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано нижче по тексту у таблиці.

Таблиця 5

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види завдань практики	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
80 – 89	B	добре
70 – 79	C	
60 – 69	D	задовільно
50 – 59	E	
25 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-24	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії диференціації оцінок з виробничої практики «Відмінно»

Виконання програми практики: дотримання режиму практики, відсутність негативних відгуків, позитивний відгук керівника практики від установи, на базі якої проходила практика, своєчасне виконання індивідуального плану. Ведення документації: регулярне ведення щоденника практики, своєчасне і якісне оформлення звітів. Оцінка професійних якостей: морально-етичні якості, загальна культура, професійний такт, комунікабельність, організаторські здібності.

«Добре»

Виконання програми практики: неістотні зауваження щодо режиму практики, відсутність негативних відгуків, позитивний відгук керівника практики від установи, на базі якої проходила практика (із зазначенням окремих зауважень), своєчасне виконання індивідуального плану. Ведення документації: своєчасне оформлення звіту. Оцінка професійних якостей: морально-етичні якості, загальна культура, професійний такт, комунікабельність, організаторські здібності.

«Задовільно»

Виконання програми практики: нерегулярне дотримання режиму практики, наявність негативних зауважень у відгуку керівника практики від установи і організації, на базі якої проходила практика, зауваження щодо виконання індивідуального плану. Ведення документації. Переважна більшість питань програми у звіті висвітлена, однак мають місце неточності, помилки, логічні похибки. Оцінка професійних якостей: характеристика студента в цілому позитивна.

«Незадовільно»

Виконання програми практики: недбале дотримання режиму практики, неповний об'єм годин, негативний відгук керівника практики від установи чи організації, де проходила практика. Ведення документації: неякісне і несвоєчасне оформлення звіту. Оцінка професійних якостей: нетактовне, неуважне ставлення до колег і користувачів соціальних послуг.

9. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Академія стійкості. URL: <https://resilience.k-s.org.ua/pro-akademiyyu/> (дата звернення: 18.02.2025).
2. Бази́ка Є. Л. Основи організаційної психології: курс лекцій. Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Ф-т психології та соціальної роботи. Одеса : ОНУ, 2023. 150 с. URL: <https://surl.li/vkeujx> (дата звернення: 21.02.2025).
3. Бі́гма Н. М. Уроки-тренінги як засіб активізації навчальної діяльності учнів: посібник [Електронний ресурс] / уклад. Н. М. Бі́гма. Дніпропетровськ, 2013. 36 с. URL: <http://doktor-ua.com/literatura/7616/index.html>
4. Борщенко Т.В. Використання арт-терапії в комплексній реабілітації дітей з обмеженням життєдіяльності. Основи соціальної педіатрії: Навчально-методичний посібник: у 2-х т. / за редакцією Мартинка В.Ю. Т.2. К.: ФОП Верес О.І., 2016. с. 231-234.
5. Виробнича практика студентів-психологів: навч.-метод. посібник / укладач: О. Г. Паркулаб. Івано-Франківськ : «СІМІК», 2017. 80 с.
6. Ведення випадку в сфері захисту дитини. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/media/9081/file/casemanagement2.pdf> (дата звернення: 23.03.2025).
7. Галецька І. Клініко-психологічне дослідження: навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 242 с.
8. Гринчук О. І. Силабус освітнього компоненту. Виробнича практика ІІ. Івано-Франківськ. 2023.
9. Джудіт Г. Психологічна травма та шляхи до видужання: наслідки насильства – від знущань у сім'ї до політичного терору. Львів : Видавництво Старого Лева, 2015. 416 с.
10. Дегтяренко Т.М. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами: навчальний посібник. Суми: Університетська книга. 2013. 301 с.

11. Дитячий психолог. Перший український сайт для батьків та дитячих психологів. URL: <http://surl.li/bwvxb> (дата звернення: 11.04.2025).
12. Диференційна діагностика неврозів : метод. рек. / автори-упоряд. В. В. Кардаш., Н. І. Кардаш. Луцьк, 2000.
13. Етичний кодекс психолога. *Практична психологія та соціальна робота*. 1998. №4.
14. Єжова Т. Є. Соціальна реабілітація дітей з інвалідністю : навч. посіб. Київ. унт ім. Б. Грінченка. 2011. 284 с.
15. Закон України про систему охорони психічного здоров'я в Україні (від 15 січня 2025 р. № 4223-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4223-20#Text> (дата звернення: 02.05.2025).
16. Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» (від 15.12.2021 р. № 1962-IX). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/t201053?an=1> (дата звернення: 24.04.2025).
17. Карамушка Л. М., Бондарчук О. І., Грубі Т. В. Методики дослідження перфекціонізму, трудоголізму та прокрастинації особистості: методичний посібник. Кам'янець-Подільський: ПП «Аксіома», 2019. 80 с. URL: <https://surl.li/iywzev> (дата звернення: 15.04.2025).
18. Клінічна психодіагностика: Практикум / Ред.-упор. проф. М. В. Миколайський. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2006. 228 с.
19. Кокун О.М., Мельничук Т.І. Резилієнс-довідник: практичний посібник. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2023. 25 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/734632/1/Довідник.pdf> (дата звернення: 27.03.2025).
20. Концептуальні засади і методи глибинної психокорекції: підготовка психолога-практика : навч. пос. / Т. С. Яценко, Б. Б. Іваненко, С. М. Аврамченко та ін. / за ред. Т. С. Яценко. К. : Вища школа, 2008. 342 с.
21. Коробко С.Л., Коробко О.І. Робота психолога з молодшими школярами: Методичний посібник. К.: Літера ЛТД, 2006. 416 с.
22. Корольов Д. К. Психологічна оцінка персоналу. Навчальний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2019. 160 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Korolov_Dmytro/Psykholohichna_otsinka_personalu.pdf (дата звернення: 27.02.2025).
23. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів К.: Ельга, Ніка-Центр, 2007. 400с.
24. Коцан І. Я., Ложкін Г. В., Мушкевич М. І. Психологія здоров'я людини : навч. посіб. / за ред. І. Я. Коцана. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2009. 316 с.
25. Кузікова С. Б. Теорія і практика вікової психокорекції. Суми : ВТД «Університетська книга», 2008. 384 с.
26. Кузьо О. Основи психологічної практики : навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 124с.
27. Кулеша-Любінець М. М. Виробнича практика студентів 3 курсу спеціальності «Психологія»: програма та методичні рекомендації. 2-е вид., оновлене та доповнене. Івано-Франківськ: Електронне видання, 2023. 64 с. URL: <http://lib.pu.if.ua:8080/handle/123456789/18773> (дата звернення: 26.04.2025).
28. Кулеша-Любінець М. М., Олійник Д.В., Лосяк Н.І. Абетка психічного здоров'я

[Електронне видання]. Івано-Франківськ, 2020. 52 с. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=67CxY-SIJ7k> (дата звернення: 28.03.2025).

29. Кулеша-Любінець М.М. Професійно-розвивальна практика у лікувально-профілактичних закладах: програма та методичні рекомендації. Івано-Франківськ: Симфоній форте, 2015. 64 с. URL: <http://lib.pu.if.ua:8080/handle/123456789/3964> (дата звернення: 13.04.2025).

30. Кулеша-Любінець М. М. Психологічний супровід перебування дитини у лікувально-профілактичному закладі: методичні рекомендації. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2015. 72 с. URL: <http://lib.pu.if.ua:8080/handle/123456789/3962> (дата звернення: 25.03.2025).

31. Кулеша-Любінець М. М. Силабус освітнього компоненту. Виробнича практика. Івано-Франківськ, 2023. URL: https://kztkp.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/78/2024/02/sylabus_vyrobnycha-praktyka.pdf (дата звернення: 17.04.2025).

32. Кутішенко В. П. Ставицька С.О. Психологія розвитку та вікова психологія: Практикум : навч. посіб. К. : Каравела, 2009. 448 с.

33. Леник Вікторія Самоцінність. Як зрозуміти чого ти хочеш від життя та припинити порівнювати себе з іншими. Просвітницьке відео. Івано-Франківськ, 2021. URL: https://www.youtube.com/watch?v=Mg8-HaG_NdI (дата звернення: 11.04.2025).

34. Лист МОН від 24.07.2019 № 1/9-477 “Про типову документацію працівників психологічної служби у системі освіти України”. URL: <https://surl.li/iftwts> (дата звернення: 17.04.2025).

35. Мальвана Інна Залежність від інтернету у дітей та підлітків. Просвітницьке відео. Івано-Франківськ, 2021. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=324w2NOMI3w&t=38s> (дата звернення: 25.03.2025).

36. Методики дослідження психічного здоров'я та благополуччя персоналу організацій: психологічний практикум. Авт. кол.: Л. М. Карамушка, О. В. Креденцер, К. В. Терещенко, В. І. Лагодзінська, В. М. Івкін, О. С. Ковальчук; за ред. Л. М. Карамушки. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2023. 76 с. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/56142> (дата звернення: 11.04.2025).

37. Методичні рекомендації по проведенню тренінг-курсу для підлітків з питань просвітницької роботи щодо здорового способу життя. К.: Міленіум, 2002. 48 с.

38. Міністерство соціальної політики України. Раннє втручання. URL: <https://www.msp.gov.ua/timeline/Ranne-vtruchannya.html> (дата звернення: 25.03.2025).

39. Молчанова А. О., Воляник І. В., Кондратьєва В. П. Організаційна поведінка: Навч. посіб. / за наук. ред. А. О. Молчанової. Івано-Франківськ: «Лілея НВ», 2015. 176 с. URL: http://umo.edu.ua/images/content/depozitar/navichki_pracevlasht/organizac_povedinka.pdf (дата звернення: 11.04.2025).

40. MozOK (мігрень, депресія, епілепсія, деменція, тривожні розлади). URL: <https://mozok.ua/> (дата звернення: 11.04.2025).

41. Навчально-методичне забезпечення виробничої практики у загальноосвітніх закладах : методичні вказівки для студентів ОКР «Магістр» зі спеціальності «Початкова освіта (практична психологія)» / уклад. Л. І. Макарова, О. Г. Паркулаб, О. П. Цюняк. Івано-Франківськ : В-цтво «СІМІК», 2016. 60 с.

42. Навчально-методичне забезпечення виробничої практики : програма та методичні вказівки для студентів ОР «Бакалавр» зі спеціальності «Психологія» / Автори-упорядники

О. Г. Паркулаб, С. Д. Литвин-Кіндратюк [Електронне видання]. м. Івано-Франківськ, 2023. 48 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/15664> (дата звернення: 25.03.2025).

43. Організація соціальної роботи з дітьми та молоддю, які опинились у СЖО. Практичний посібник для спеціалістів соціальної сфери. // Авт. кол.: С.С. Валько, Л.С. Лоріашвілі, М.С. Лоріашвілі, А.І. Павловський, Ю.А. Саранков, Я.М. Туреханов, Ю.М. Удовенко. К.: ХХ, 2011. 304 с.

44. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. Київ, 2018. 208 с. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/a/a/430805.pdf> (дата звернення: 13.04.2025).

45. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 2. Київ, 2018. 240 с. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/a/c/430829.pdf> (дата звернення: 13.04.2025).

46. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 3. Київ, 2018. 236 с. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/4/d/430841.pdf> (дата звернення: 13.04.2025).

47. Осадько О. Технології психологічного консультування. К.: Ред. загальнопед. газ., 2005. 128 с.

48. Палій А.А., Гоян І. М. Методи діагностики психічного розвитку дітей; за ред. А.А. Палія. Івано-Франківськ, Симфонія форте, 2014. 652 с. URL: <https://lib-repo.pnu.edu.ua/handle/123456789/1555> (дата звернення: 13.04.2025).

49. Перелік валідних методів психологічної діагностики, які можуть використовуватися для проведення психологічної діагностики та оцінки якості психологічної допомоги (Наказ МОЗ України від 13.12.2023 р. № 2118). URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/re41473?an=1&ed=2023_12_13 (дата звернення: 11.04.2025).

50. Перелік методів психотерапії з доведеною ефективністю (Наказ МОЗ України від 13.12.2023 р. № 2118). URL: <https://surl.lu/xlumsj> (дата звернення: 25.03.2025).

51. Перелік психосоціальних послуг з надання психосоціальної допомоги (Наказ МОЗ України від 25.01.2024 р. № 127/41472). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/re41472?an=1> (дата звернення: 13.04.2025).

52. Підготовка до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження або позбавлення волі на певний строк, у тому числі неповнолітніх: методичний посібник / [Вовк В.М., Журавель Т.В., Калівошко В.М. та інші]; за заг. ред. Т.В. Журавель, Ю.В. Пилипас. Київ: "Версо-04", 2012. 168 с.

53. Пілецька Л. С. Психологія бізнесу. Довідково-методичний посібник Івано-Франківськ.: Місто НВ, 2007. 136 с. URL: https://duikt.edu.ua/uploads/1_1751_67222845.pdf (дата звернення: 11.04.2025).

54. Положення про організацію та проведення практики у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (наказ від 28 квітня 2023 р., №246). URL: <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-ta-provedennia-praktyky-2023.pdf> (дата звернення: 25.03.2025).

55. Про організацію надання психосоціальної допомоги населенню (Наказ МОЗ України від 13.12.2023 р. № 2118). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/re41471?an=1> (дата звернення: 11.04.2025).

56. Психолого-педагогічна робота у загальноосвітніх навчальних закладах з

профілактики насильства над дітьми: Метод. посіб. / Автори-упоряд.: Вовчок Т.В., Степура Н.П., Даниленко І.С. та ін.; за заг. ред. Т.П. Цюман. К.: ВПЦ «Експрес».2009. 328с. URL: http://www.childfund.org.ua/Uploads/Files/docs/Training-modul_Abuse-prevention_final-version.pdf (дата звернення: 13.04.2025).

57. Психологу для роботи. Діагностичні методики: збірник ; Уклад.: М. В. Лемак, В. Ю. Петрище. Вид. 2-е, виправл. Ужгород: Вид-во Олександри Гаркуші, 2012. 616 с. URL: https://wp.nmc-pto.rv.ua/DOK/MZPsSI/Psyhologu_dla_roboty.pdf (дата звернення: 25.03.2025).

58. Путівник у сфері ментального здоров'я військовослужбовців в умовах війни. URL: <http://surl.li/nwbqu> (дата звернення: 15.04.2025).

59. Реінтеграція ветеранів в організацію. Відеокурс. URL: <http://surl.li/nwbuu> (дата звернення: 15.04.2025).

60. Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій : практичний посібник / [Т. М. Титаренко, М. С. Дворник, В. О. Климчук та ін.] ; за наук. ред. Т. М. Титаренко /Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2019. 220с.

61. Спеціалізовані тести та опитувальники ментального здоров'я. URL: <https://mentalclinic.com.ua/tests> (дата звернення: 15.04.2025).

62. Теорія і практика психологічної допомоги та реабілітації: підручник / колектив авторів; за заг. ред. В. Осьодла. Київ : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2019. 460 с.

63. Технології роботи організаційних психологів : навч. посіб. для студентів вищих навч. закладів / За наук. ред. Л. М. Карамушки К. : Фірма «ІНКОС», 2005. 366 с. URL: <https://www.info-library.com.ua/books-book-148.html> (дата звернення: 15.04.2025).

64. Терапевтичні казки у дитячій лікарні / за ред. Кулеші-Любінець М. М. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2018. 64 с. URL: <http://lib.pu.if.ua:8080/handle/123456789/3880> (дата звернення: 21.02.2025).

65. Терлецька Л. Основи психодіагностики. Навчальний посібник. Київ: Главник, 2006. 144 с.

66. Технологія тренінгу ; упор. Главник О., Бевз Г.; за заг.ред. Максименка С. Д., Київ: Главник. 2005/

67. Ти як? Всеукраїнська програма ментального здоров'я. URL: <https://www.howareu.com/> (дата звернення: 25.03.2025).

68. Українська бібліотека ментального здоров'я та благополуччя. URL: <http://surl.li/nwbzu> (дата звернення: 21.02.2025).

69. Харцій, О. М. Візуальна психодіагностика [Текст]: навч. посібник (модульний варіант). Рек. МОН. Львів : Магнолія 2006, 2015. 224 с.

70. Шрамм Р. Дитячий аутизм і АВА. Терапія, що ґрунтується на методах прикладного аналізу поведінки. Київ: ЦУЛ, 2019. 140 с.

71. Щербакова К.В. Реабілітація дітей з функціональними обмеженнями засобами мистецтва. [Навчальний посібник] / К.В. Щербаков, Ж. В. Петрович. Київ: ДЦССМ – НПУ імені М.П. Драгоманова, 2002. 274 с.

72. Щотка О.П. Вікова психологія: практикум: Навчально-методичний посібник. Ніжин: Вид-во НДУ ім. М.Гоголя, 2006. 307 с.

73. Як ти, брате? Посібники для психологічної взаємодопомоги. URL: <https://yakty.com.ua/> (дата звернення: 25.03.2025).

74. Chystovska, Y., Kernas, A., Kulesha-Liubinetz, M., Kovalenko, N., Fedorenko, M., &

Medianova, O. (2024). Communication Techniques in Psychological and Pedagogical Counseling in the Context of the Cognitive-Behavioral Approach. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 15(2). 82-93. URL: <https://doi.org/10.18662/brain/15.2/565> (дата звернення: 21.02.2025).

75. Hryshchenko, S., Beseda, N., Slobodanyk, V., Kulesha-Liubinet, M., Bashtovenko, O., & Tryfonova, O. (2022). Neuropsychological Health Technologies. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 13(3). 166-180. URL: <https://doi.org/10.18662/brain/13.3/360> (дата звернення: 21.02.2025).

76. Mishchukha, L., Cherniavska, N., Kravchenko, V., Vitiuk, N., Kulesha-Liubinet, M., Khrushch, O. (2023). Application of Mindfulness Practices in Work on Stress Reduction during the War. *Revista de Cercetare si Interventie Sociala*, 81. 25-38. URL: https://www.rcis.ro/images/documente/rcis81_02.pdf (дата звернення: 25.03.2025).

77. Voskoboinikova V. V., Kalko K. O., Kulesha-Liubinet M. M., Nikolaievska Yu. V., Samoiluk O. V., Rybalko P., Drogozov S. M. (2021) THE EFFECTIVENESS OF MUSIC THERAPY AS A NONDRUG APPROACH TO THE CORRECTION OF VARIOUS PATHOLOGICAL PROCESSES IN THE BODY. *PharmacologyOnline*. vol.3. 2026-2031. URL: https://pharmacologyonline.silae.it/files/archives/2021/vol3/PhOL_2021_3_A213_Voskoboinikova.pdf (дата звернення: 21.02.2025).

ДОДАТКИ

Додаток А

ЕТИЧНИЙ КОДЕКС ПСИХОЛОГА [13]

На I Установчому з'їзді Товариства психологів України 20 грудня 1990 року в м. Києві прийнято Етичний кодекс психолога. Цей нормативний акт є гарантом високопрофесійної, гуманної, високоморальної діяльності психологів України, здійснюваної залежно від спеціалізації та сфери їх інтересів.

Даний Кодекс являє собою сукупність етичних норм, правил поведінки, що склалися у психологічному співтоваристві й регулюють його життєдіяльність. Об'єктом досліджень і впливу психологів є внутрішній світ особистості, тому їхні контакти з іншими людьми повинні бути теплими, доброзичливими, цілющими.

Етичний кодекс сприяє більш успішному здійсненню психологами своєї професійної діяльності. Зокрема, шкільним і вузівським психологам допомагає у підвищенні ефективності навчання і виховання учнів та студентів; психологам у галузі охорони здоров'я – у виконанні функцій, пов'язаних з профілактикою захворювань, лікуванням, реабілітацією пацієнтів; психологам у сфері державного управління – у психологічному забезпеченні загального і галузевого управління.

Заснована Товариством психологів України Комісія з етики проводить роботу, спрямовану на правильне тлумачення психологами Етичного кодексу, здійснює контроль за його додержанням, забезпечує формування у психологів сприйняття цього Кодексу як зобов'язання перед громадськістю, як одного з важливих актів чинного законодавства.

I. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

1.1. Психолог несе особисту відповідальність за свою роботу.

1.2. Психологи зобов'язані всіляко запобігати і не допускати антигуманних наслідків у своїй професійній діяльності.

1.3. Психологи повинні утримуватися від будь-яких дій чи заяв, що загрожують недоторканості особи; не мають права використовувати свої знання і становище з метою приниження людської гідності, пригнічування особистості або маніпулювання нею; несуть відповідальність за додержання пріоритету інтересів людини.

1.4. На психологів покладається відповідальність за надійність використовуваних методів та програмного забезпечення, валідність обробки даних досліджень, у тому числі і тих, які проводяться з використанням комп'ютерних технологій.

1.5. Психологи застосовують лише ті знання, якими вони володіють відповідно до своєї кваліфікації, повноважень і соціального статусу.

II. КОМПЕТЕНТНІСТЬ

2.1. Психологи постійно поповнюють свої знання про нові наукові досягнення в галузі їхньої діяльності, беруться за розв'язання тільки тих завдань, які належать до сфери їх компетенції. У разі непосильності завдання психологи передають його іншому досвідченому фахівцеві або допомагають людині, яка звернулася за підтримкою, налагодити контакт з професіоналами, що можуть надати адекватну допомогу.

2.2. Психологи не застосовують методів і процедур, не апробованих центральними органами Товариства психологів України. У тих випадках, коли психологічні методики лише проходять випробування (з дозволу контрольних органів Товариства), психологи, проводячи експеримент з обмеженим контингентом досліджуваних, попереджають їх про застосування неперевіраних методів і технічних пристроїв або про свій недостатній рівень оволодіння ними.

2.3. Психолог публікує під своїм ім'ям лише ту працю, яка повністю виконана ним самим або містить істотний власний внесок; недопустима публікація з метою особистої, матеріальної вигоди недостатньо підготовлених праць, невалідизованих методик, а психолог не може виконувати практичної роботи, не маючи належної кваліфікації та досвіду.

2.4. Психолог прагне до адекватних знань про свої індивідуальні якості та особливості і визначення меж власних професійних можливостей. Особистісні психологічні проблеми (які негативно впливають на якість виконання обов'язків) можуть бути показником професійної непридатності і мають якомога швидше коригуватись та розв'язуватись психологом.

III. ЗАХИСТ ІНТЕРЕСІВ КЛІЄНТА

3.1. Психологи суворо додержуються принципу добровільної участі клієнта в обстеженнях. Під час роботи з дітьми, пацієнтами з тяжкими психічними розладами (тобто в крайніх випадках) допускаються відхилення від принципу добровільності, але в межах законодавчих норм; обов'язком психолога є намагання налагодити з клієнтом співробітництво. Психологи утримуються від непотрібних лікувань

3.2. Психологи, вступаючи у контакт з особами, для яких він є обов'язково-примусовим (наприклад, у разі проведення психологічної експертизи), не мають права змушувати клієнта повідомляти відомості поза його волею, не можуть вживати примусових заходів для одержання даних, крім випадків, коли така інформація сприятиме безпеці навколишніх або самого клієнта.

3.3. Психологи не беруть участі в діях, спрямованих проти свободи особи. Вони не мають права змушувати клієнта розповідати про свою життєву філософію, політичні, релігійні чи етичні переконання, не повинні вимагати відмовитися від них.

3.4. Психологи беруть на себе професійну відповідальність за кваліфіковане обстеження, консультування, лікування. Вони домовляються про терміни завершення своєї діяльності або доцільність направлення клієнта до

іншого компетентного спеціаліста. Відповідальність з психолога знімається, якщо він упевнився, що інший спеціаліст узяв відповідальність за клієнта на себе.

3.5. Психологи не мають матеріальних або особистих привілеїв, не можуть використовувати свої знання і становище, довірливе ставлення і залежність клієнта у власних корисливих інтересах. У тих випадках, коли послуги є платними, про фінансові умови домовляються заздалегідь; не встановлюється додаткова оплата за консультації і не береться плата з тих, кого психолог навчає або збирається екзамінувати. Якщо клієнт може отримати психологічну допомогу безкоштовно або меншим коштом в іншого фахівця, то психолог інформує про це клієнта.

5.6. Психолог уникає встановлення неофіційних взаємин з клієнтом, якщо це може стати на перешкоді проведенню діагностичної, консультаційної і корекційної роботи з ним. Між психологом і клієнтом не повинно бути статевої близькості у період, коли психолог несе відповідальність за нього.

3.7. Психолог має право вирішувати, на якому етапі консультування або лікування можна дати об'єктивний професійний висновок, а у випадках, коли він не може діяти в інтересах клієнта, роз'яснює йому і батькам (опікунам, піклувальникам) реальний стан справ.

3.8. Висновок за результатами проведеного обстеження чи лікування робить сам психолог, він не може перекладати це на інших. Психолог повинен чітко і однозначно формулювати висновок, так щоб його можна було правильно зрозуміти і використати отримані дані на користь клієнта.

3.9. Психолог не робить висновків і не дає порад, не маючи достовірних знань про клієнта або ситуацію, в якій він перебуває. У звіті (висновку) психолога має міститися лише необхідна і водночас достатня, що відзначається цілковитою надійністю результатів, інформація для розв'язання поставленого завдання, вказуватися межі здійснюваних досліджень, характер виявлених симптомів — постійний чи тимчасовий.

3.10. Психолог у доступній формі повідомляє обстежуваному про поставлений діагноз і методи та засоби допомоги. При цьому він зобов'язаний обачливо і обережно висловлюватися щодо виявлених патологій у психічному стані клієнта. Психолог обов'язково попереджає про те, хто і для чого може використати ці дані; він не може приховувати від людини, які офіційні рішення можуть бути винесені на підставі висновку.

Психолог уповноважений особисто запобігати некоректному і неетичному використанню результатів досліджень і повинен виконувати цей обов'язок незалежно від посадової субординації.

IV. КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ

4.1. Психолог зобов'язаний додержуватися конфіденційності у всьому, що стосується взаємин з клієнтом, його особистого життя і життєвих обставин. Виняток становлять випадки, коли виявлені симптоми є небезпечними для клієнта та інших людей, і психолог зобов'язаний поінформувати тих, хто може надати кваліфіковану допомогу.

Конфіденційності можна не додержуватись, якщо клієнт просить або згоджується, аби в його інтересах інформацію було передано іншій особі.

4.2. Психолог не збирає додаткових відомостей про обстежуваного без його згоди і задовольняється лише тією інформацією, яка потрібна для виконання професійного завдання. Запис на магнітну стрічку і відеоплівку, фотографування і занесення інформації про клієнта до комп'ютерних банків даних здійснюються лише за згодою учасників.

4.3. Психолог зобов'язаний оберігати професійну таємницю, не поширювати відомостей, отриманих у процесі діагностичної і корекційної роботи, додержуватись анонімності імені клієнта (наприклад, під час навчання, в публікаціях). Для демонстрації і прослуховування будь-яких матеріалів потрібний письмовий дозвіл людини, за чією згодою вони були записані; на вимогу клієнта матеріали негайно ., знищуються.

4.4. Документація роботи психологів повинна вміщувати лише професійно необхідні матеріали. До цих матеріалів, пов'язаних з конфіденційним змістом діяльності психологів, має виключатися доступ сторонніх осіб. У тих же випадках, коли психологи звертаються за допомогою до інших фахівців, потрібно спеціально ознайомити їх з питаннями, що стосуються умов і терміну зберігання таких матеріалів, а також обмежень у використанні інформації про клієнта і попередити про міру відповідальності за недодержання конфіденційності.

4.5. Якщо психолог не в змозі надалі виконувати свої функції, він з'ясовує, чи потрібно зберігати матеріали (також і інформацію, занесену до комп'ютера). В разі потреби психолог повинен передати виконання покладених на нього функцій іншому фахівцеві.

4.6. Психолог інформує клієнтів про правила додержання конфіденційності. Смерть або зникнення обстежуваного не звільняє психолога від необхідності зберігати професійну таємницю.

4.7. Психолог не передає методичних матеріалів особам, які не уповноважені здійснювати психологічну діяльність; не розкриває суті і призначення конкретної методики (за винятком доступних роз'яснень правоохоронним і судовим органам).

V. ЕТИЧНІ ПРАВИЛА ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

5.1. Планування психологічних досліджень передбачає дотримання таких умов: визначення об'єкта дослідження, чітке й однозначне формулювання його мети і завдань, встановлення контингенту обстежуваних, прогнозування можливості використання одержаних результатів (наприклад, оцінювання перспективи професійної успішності, формування спільного колективу). Психолог самостійно вибирає методи роботи, керуючись при цьому вимогами максимальної ефективності та наукової обґрунтованості.

5.2. Психолог забезпечує цілковиту надійність результатів, відповідає за рішення, які приймають офіційні особи на основі його висновків та рекомендацій, запобігає можливим помилкам у діяльності непрофесіоналів, котрі допомагають у роботі, але не ознайомлені з вимогами, що стосуються обмежень

у використанні інформації про досліджування. Психолог несе відповідальність за правильне і доступне роз'яснення суті застосовуваних психологічних методів, а також за можливі антигуманні наслідки. Щодо психолога використовується принцип, аналогічний презумпції невинності. Вина психолога в порушенні етичного кодексу повинна бути доведена Комісією з етики Товариства психологів України.

5.3. Психолог зводить до мінімуму ризик ненавмисного негативного впливу на тих, хто бере участь в експерименті. Коли очікується, що дослідження або лікування може викликати у клієнта психогенну реакцію, психолог повинен отримати дозвіл на проведення роботи з ним Комісії з етики. Якщо умови експерименту потребують необізнаності досліджуваних з його суттю і результатами, психолог має пересвідчитися в тому, що це не завдасть шкоди жодному з учасників досліджу. Такі відомості можуть бути розкриті після завершення експериментальної програми.

5.4. Психолог заздалегідь інформує клієнтів про право відмовитись від участі в дослідженні. Коли ж попри це вони дають згоду взяти участь в експерименті, психолог має вереконатися в тому, що таке рішення прийняте незалежно від нього або інших осіб (наприклад, батьків, піклувальників, які наполягають пройти обстеження).

VI. КВАЛІФІКОВАНА ПРОПАГАНДА ПСИХОЛОГІЇ

6.1. Психологи інформують науковців, учителів, лікарів, широку громадськість про свою галузь діяльності на основі об'єктивних, точних даних таким чином, щоб не дискредитувати професію психолога і психологію як науково-практичний комплекс.

6.2. Психолог не виступає з публічними заявами для реклами або самореклами. Вміщуючи у засобах масової інформації оголошення про надання психологічних послуг населенню, повідомляє лише своє ім'я, адресу, номер телефону, професію кваліфікацію, науковий ступінь, галузь психології, години прийому. У рекламному проспекті не може йтися про суми гонорару, не даються гарантії, не перелічуються здобутки й успішні випадки лікування, консультування, експертизи. Оголошення мають містити інформацію про мету курсів, а не обіцянки стосовно досягнення специфічних результатів. Психолог повинен брати професійну участь у навчальних програмах для населення, лише за умови, якщо вони виключають сумнівні методи і неефективні процедури.

6.3. Поради психолога у засобах масової інформації мають подаватися в узагальненій формі, без посилань на конкретні факти і ситуації, щоб не допустити розголошення конфіденційної інформації. Усні виступи, друковані матеріали, аудіовізуальна та інші публікації, в яких наводяться з ілюстративною метою клінічні випадки, повинні виключати ідентифікування особи, групи чи організації. Методики публікуються лише у формі, яка дає змогу зберегти їх валідність та надійність.

VII. ПРОФЕСІЙНА КООПЕРАЦІЯ

7.1 Психолог, ведучи професійну дискусію, не повинен дискредитувати колег або представників інших професій, які використовують ті самі або інші

наукові методи. Він має виявляти повагу до наукових шкіл і напрямів. Психолог цінує професійну компетентність, високу культуру та ерудицію, відпоовідальне ставлення до справи колег та представників інших професій. Якщо ж психолог виявить ненауковість чи неетичність у професійній діяльності колеги, він повинен сприяти виправленню ситуації. У разі неуспіху цих зусиль психолог може виступити з об'єктивною, аргументованою критикою роботи колеги в психологічному співтоваристві. У тих же випадках, коли критика виявляється суб'єктивною, упередженою, член Товариства має право звернутися до Комісії з етики, висновок якої може використати для спростування несправедливих оцінок чи критики.

7.2. Психолог не може застосовувати маніпулятивні методи для здобуття прихильності, привернення на свій бік клієнтури, не повинен намагатися стати монополістом у своїй галузі. Про досягнуті результати в теоретичній і практичній психології він зобов'язаний інформувати психологічну громадськість, ділитися набутим під час своєї професійної діяльності досвідом.

7.3. Розв'язуючи конкретні завдання обстеження, консультування і лікування людей, психолог вирішує, чи може він використати знання, технічні й адміністративні можливості інших фахівців на благо клієнта та за згодою клієнта вступити в контакт з ними, зокрема особами, які лікують або лікували його раніше. Психолог бере відповідальсгь за клієнта лише переконавшись, що той не має клієнтурних стосунків з іншими психологами.

7.4. Психолог забезпечує персонал адекватною інформацією про клієнтів, які користуються його послугами, передає у розпорядження колег тільки надійні й валідизовані психологічні методи, технічний інструментарій і відкриття. Всі професійні взаємовідноси будуються на основі закону про авторські права.

7.5. У вирішенні спірних питань психолог аkerується положеннями даного Етичного кодексу. Арбітром може бути комісія з етики Товариства психологів України.

7.6. За порушення чинного законодавства, Статуту Товариства психологів та Етичного кодексу на психолога можуть бути накладені Комісією з етики такі:

- стягнення;
- попередження;
- догана;
- виключення з членів Товариства.

У разі виявлення порушень психологами, які не є членами Товариства, Комісія з етики звертається до інших громадських організацій чи державних установ з тим, щоб вони вжили необхідних заходів до винного.

7.7. Рішення Комісії з етики може бути скасоване Президією або З'їздом Товариства психологів.

Взірець титульної сторінки папки з матеріалами практики (І, ІІ)

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Факультет психології

Кафедра клінічної та реабілітаційної психології

МАТЕРІАЛИ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Петренко Світлана Іванівна

прізвище, ім'я, по батькові студента/ки

студента (ки) ІІІ курсу групи ПС-31 спеціальності «Психологія»

База практики (згідно наказу):

КНП “Івано-Франківська обласна дитяча клінічна лікарня Івано-Франківської обласної ради”

Термін проходження практики: з 01.04.2024 р. по 26.04.2024 р.

Факультетський керівник практики:

Кулеша-Любінець М. М., к.психол.н., доцентка кафедри клінічної та реабілітаційної психології

Керівник-методист практики:

Іванцев Л. І., к.психол.н., доцентка кафедри клінічної та реабілітаційної психології

Керівник від бази практики:

Балагутрак Марія Василівна

Директор бази практики:

Мельник Тарас Михайлович

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

Індивідуальний план роботи студента-практиканта (І)

№ з/п	Основні напрямки роботи	Зміст роботи			
		1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень
1	Психологічне спостереження				
2	Психологічна (пато психологічна) діагностика				
3	Психологічне консультування				
4	Психологічна просвіта / Психопрофілактика				
5	Дослідницька діяльність				
6	Волонтерська діяльність (за бажанням)				

Керівник-методист практики _____ Ім'я ПРІЗВИЩЕ
(підпис)

Студент/тка _____ Ім'я ПРІЗВИЩЕ
(підпис)

Індивідуальний план роботи студента-практиканта (ІІ)

№ з/п	Основні напрями роботи	Зміст роботи			
		1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень
1.	Психологічна просвіта				
2.	Психологічна профілактика				
3.	Психологічне консультування				
4.	Психодіагностика				
5.	Корекційно-розвивальні заходи				
6.	Дослідницька робота				

Керівник-методист практики _____ Ім'я ПРІЗВИЩЕ
(підпис)

Студент/тка _____ Ім'я ПРІЗВИЩЕ
(підпис)

Титульна сторінка щоденника практики (I, II)

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Факультет психології
Кафедра соціальної психології

ЩОДЕННИК ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

прізвище, ім'я, по батькові студента/ки

студента (ки) III курсу групи _____ спеціальності С4 «Психологія»

База практики (згідно наказу):

Термін проходження практики: з _____ по _____ 20 ____ р.

Факультетський керівник практики:

Гринчук О. І., к.психол.н., доцентка кафедри соціальної психології

Керівник-методист практики:

Керівник від бази практики:

Директор бази практики:

м. Івано-Франківськ – 20 ____ р.

Сторінка щоденника практики (I, II)

Дата: _____

Зміст роботи (5-9 речень про види діяльності):

Висновки (власні враження, роздуми про успіхи та зони розвитку):

Взірець бланку фіксації результатів спостереження за поведінкою особи (І)

Дата _____

П.І.пБ. (закодувати) _____ Вік _____ Стать _____

Дата / час спостереження	Що спостерігалось (явище)	Умови проведення спостереження (контекст)	Що виявлено (факти)
02.04.2024 р.	Пантоміміка	перегляд новин про війну	у досліджуваного підняті плечі, напружені кисті рук, він різкими рухами перегортає у телефоні сторінки з новинами
03.04.2024 р.	позиція у спілкуванні	спілкування з чоловіком по телефону	активна, зацікавлена, емпатійна
...			
...			
...			

Висновок («перше враження»):

Загальні висновки:

Студент/тка _____ Ім'я ПРІЗВИЩЕ
(підпис)

Взірці висновків патопсихологічного дослідження (I, II)**№1**

Дата дослідження: 10.03.2015 р.

Г.М.А., 30 р., слюсар, одружений, дітей немає, знаходиться на стаціонарному лікуванні у психоневрологічної лікарні з діагнозом «параноїдна шизофренія». Хворий не приймає власне захворювання і звернувся з бажанням зняти діагноз «шизофренія».

Спрямований на переосвідчення групи інвалідності.

Ставлення до дослідження: адекватне.

Перші прояви хвороби почалися у віці 20 років, після служби у армії. Проявлялися у втраті сну, почали проявлятися голосові галюцинації. Поступив у психоневрологічну лікарню, після лікування наступила ремісія.

Наступні прояви і загострення розладу відбулися у віці 25 р. після травматичних сімейних обставин (народження дочки з ДЦП). Згодом знову ремісія. І вже у віці 30 р. пацієнт знову поступає у психоневрологічну лікарню.

Пацієнт самотійно вступає у контакт, в нього не виникає труднощів при спілкуванні. Він не багатослівний, проте всесторонньо орієнтований.

Пацієнт дотримується дистанції, ввічливий (відчиняє двері перед психологом, пропускає наперед, подає стілець).

У процесі обстеження пацієнт поводить себе стримано, проте помітно було його хвилювання. Коли починав виконувати якесь завдання, одразу одягав сонячні окуляри на очі («Це для того, щоб не було помітно, що я хвилююсь і ще їх одягаю, коли мені сумно і коли хочу плакати»). Послідовно виконував завдання, коли щось не міг виконати, просив допомоги психолога. Відповіді на запитання по суті. Причину поступлення пояснює так: «Я трохи бушував вдома, був неспокійний, та й жінка з батьками запхали мене сюди».

Варто зауважити, що пацієнт любить справедливість («Я хочу, щоб ті лікарі, які приймали роди в моєї жінки і покалічили мою дитину, відповідали за зроблене, я їм то так не пробачу!»); хоче дізнатися про себе більше («Розкажіть мені про мій характер. Хто я за темпераментом? Який Я?»).

При клініко-психологічному дослідженні виявлено нестійку увагу, пришвидшене переключання. Порушення мотиваційного компоненту мислення проявляється у вигляді непослідовності, різноплановості з вираженим суб'єктивізмом. Наприклад, серед розкладених перед ним картинок, йому пропонувалися обрати ту, що асоціюється з світлом. В нормі люди обирають лампочку. Пацієнт обрав небо, обґрунтувавши це тим, що воно дає світло. Суб'єктивізм проявляється в тому, що пацієнт часто наголошує, що він має

високий інтелект і він без проблем проходить всі методики («Та я ті методики як семки щолкаю»). Динаміка мисленнєвих процесів прискорена. Інтелект збережений в межах вікової норми.

В процесі дослідження виявлена емоційна нестійкість, імпульсивність, інколи виникають труднощі з соціально-психологічною адаптацією. Хворий не критичний до свого стану (вважає, що повністю здоровий, а батьки і жінка привезли його сюди через те, що він інколи буйний вдома).

Висновок: таким чином, результати обстеження (різноплановість, непослідовність, суб'єктивізм мислення, емоційна нестійкість, низька самокритика) дозволяють припустити наявність у досліджуваного шизофренічного патопсихологічного реєстр-синдрому.

Психолог _____ Ім'я ПРИЗВИЩЕ
(підпис)

№2

Дата дослідження: 19.05.2023 р.

К.А.Д, 15-річний учень 10-го класу, звернувся в психоневрологічну лікарню для встановлення діагнозу. Він не висловлював скарг.

Попередній діагноз не був встановлений.

Під час обстеження було виявлено, що у К. спостерігається формальне ставлення до процесу дослідження та відмова визнати наявність хвороби. Упродовж дослідження він мав обмежений мовний контакт, його вираз обличчя був недоосмисленим, відповіді на запитання були не пов'язані з суттю, примітивні, мовлення нечітке, скарг не було.

Під час проведення експериментально-психологічного дослідження було встановлено, що увага К. нестійка, обсяг уваги обмежений, концентрація низька, він постійно відволікається, проявляє розгальмованість у поведінці. Йому постійно потрібна корекція поведінки. Рівень працездатності знижений. Було виявлено, що мислення К. є конкретно-образним, непослідовним, сповільненим за темпом, з низькою здатністю до узагальнень та абстрагувань. Він здатен лише на прості узагальнення предметів, не може зробити порівняння та не розуміє прихованого змісту.

Особливості особистості К. полягають у відсутності критичного ставлення до свого стану та недиференційованій самооцінці.

Висновок: результати обстеження (примітивність мислення, низька концентрація уваги, переважання конкретно-образного мислення, низька здатність до узагальнень та абстрагувань) дозволяють припустити наявність у досліджуваного олігофренічного патопсихологічного реєстр-синдрому.

Психолог _____ Ім'я ПРИЗВИЩЕ
(підпис)

Протоколи індивідуальної та групової психологічної діагностики

**ПРОТОКОЛ
індивідуальної психологічної діагностики [34]**

(ППП здобувача освіти)

Дата (термін) проведення: _____

Клас (група): _____

Вік: _____

Хто звернувся (ПІБ, статус): _____

Причина звернення (запиту): _____

Мета діагностики: _____

Зміст проведеної роботи (назви використаних методик, опис поведінки під час проведення дослідження, емоційні реакції, характер спілкування з дорослими тощо):

Висновки: _____

Рекомендації: _____

Психолог _____

(підпис)

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Взірець протоколу індивідуальної психодіагностики (І, ІІ)

Протокол № 3

Назва методики: «Коректурна проба» Бурдона

Мета: оцінити увагу, зокрема її концентрацію, стійкість та працездатність.

Дата обстеження: 24.03.2024

ПІБ: К.О.М.

Вік: 20

Стать: ж

Матеріали для обладнання: ручка, бланк методики «Коректурна проба», секундомір, олівець

Хід роботи

Інструкція: «Ви повинні переглядати ці букви рядок за рядком і викреслювати букву "К" Іноді я сама буду ставити на бланку рисочки для відмітки часу, але ви не повинні звертати на це увагу, а продовжувати роботу. Намагайтесь якнайшвидше переглядати рядки і викреслювати букви, але найголовніше - працювати без помилок, уважно, не пропускати ні однієї букви "К" і ні одної іншої не викреслювати. Ви готові? Тоді починайте з другого рядка»

Формула для оцінки концентрації уваги:

$K = 2P/P(K)$ (K - концентрація, P - переглянуті рядки, П - помилки, до яких відносяться пропуски і невільно закреслені елементи). $K = 2 \cdot 14 = 28$, помилок - 0.

При визначенні стійкості уваги використовується формула:

$A = S/t \times 10$ (S - загальне число переглянутих елементів, t - період часу) $A = \frac{S}{t \cdot 10} = \frac{43}{2 \cdot 10} = 4.5$.

Результат	Значення
0-2	Дуже висока стійкість
3-4	Висока
5-6	Середня
7-8	Низька
9-10	Дуже низька

Результати

В ході дослідження отримано такі результати: 28 - високий рівень концентрації уваги, 4.5 - високий рівень стійкості уваги.

Висновок

В ході проходження дослідження на зразок певного уваги виконання, отримано 28, що свідчить про високий рівень концентрації уваги, 4.5 - високий рівень стійкості уваги.

Рекомендації

Рекомендовано впровадити вправи на розвиток уваги, фізичні вправи, які допомагають знизити рівень стресу, який впливає на концентрацію. Також можна використовувати спеціальні програми для тренування уваги.

СХАВСХЕНХНАНЕНХВХВКСНАИСВХВХЕНАИСНЕВХАИ
 ВНИВСНАБСАВСНАЕКЕАХВКЕСВСНАИСАИСНАВХНВК
 ИХИСХВХЕКВХИВХЕИСНЕИНАИЕНКХКИКХЕКВКИСВХИ
 ХАКХНСКАИСВЕКВХНАИСНХЕНХЕКХИСИАККСВХКВНАВС
 ИСНАИКАЕККИСНАИКХЕХЕИСНАХКЕКХВИСНАХВИКХ
 СНАИСВНКХАВИСНАХЕКЕХСНАХСВЕЕВЕАИСНАСНКИВ
 КХКЕНВНСНКХВХСНАИСКЕСИКНАЕСНКХКВИХКАКС
 АИСНАЕХКВЕНВХКЕАИСНКАНКВЕНКВХАКЕИВИСНА
 КАХВЕНВНАХНЕНАИКВИЕАКЕИВАКСВЕИКСНАВАКЕСВ
 НКЕСНКСВХИЕСВХКИКВСКВЕВКНИЕСАВИХЕНАИЕН
 КЕИВКАИСНАСИАИСХАКВННАКСХАИЕНАСНАИСВКХЕВ
 ЕВХКХСНЕИСНАИСНКВКХАЕКВЕНАНСНАИСНКЕВКХ
 АВСНАХКАСЕСНАИСЕСХКВАИСНАСАВКХСХНЕИСХИХЕ
 ВИКВИНАИЕНЕКХАВИХНВНХКХЕХНВИЕНВСАЕХИСНАИ
 НКЕХВИВНАЕИСИВИАЕВЕНХВХВИСНАЕИЕКАИВЕКЕХ
 КЕИСНЕСЛЕИХВКЕВЕИСНАБАИСНКВЕХИКХНКЕАИСНА
 ЕАКАЕКХЕВСКХЕКХНАИСНКВЕЕСНАНСЕКХЕКНАИСИ
 ИСНЕИСНВКЕХКВХЕИВНАКИСХАИЕКЕВКХИЕХЕИСНАИ

2. 34 ув.

Індивідуальна діагностична карта особистості учня (II)

Прізвище, ім'я дитини_____

Рік, місяць народження_____

Відомості про батьків (ППБ, професія, місце роботи)

Батько _____ Мати_____ Склад сім'ї _____

Соціально-побутові умови _____ Дані, одержані від батьків _____

Проходження вагітності, пологів, дані про захворювання дитини в перший рік життя _____

Особливості історії розвитку дитини (наявність психічних травм, серйозних змін у житті дитини, серйозних захворювань)_____

Взаємини дитини в сім'ї (з ким із членів сім'ї більше спілкується, до кого більше прихильна)_____

Характер стосунків з однолітками_____ Типові конфлікти та шляхи їх вирішення_____ Методи заохочення та покарання в сім'ї _____

Скарги батьків на поведінку дитини_____ Додаткова інформація:

Що викликає стурбованість: у навчанні_____ У поведінці _____

Очікування ініціатора замовлення обстеження дитини від психолога _____

Примітки _____

Результати психологічного обстеження:

Особливості поведінки (результати спостереження за поведінкою у класі, під час психологічного обстеження)_____

Результати індивідуальної психодіагностики

№ з/п	Дата Проведення	Назва методики, автор, спрямованість методики	Результати обстеження, висновки

Загальні висновки (прогноз): _____

Рекомендації : _____

Психолог _____ Ім'я ПРІЗВИЩЕ
(підпис)

ПРОТОКОЛ
групової психологічної діагностики [34] (I, II)

Дата (терміни) проведення: _____

Мета діагностики: _____

Проблема (зміст): _____

Діагностичний інструментарій: _____

Характеристика вибірки: (кількість, вік, гендерна характеристика тощо)

Результати діагностики:

Висновки:

Рекомендації:

Психолог

(підпис)

Ім'я ПРИЗВИЩЕ

ПРОТОКОЛ
індивідуальної психологічної консультації* [34] (I, II)

(ПІБ учасника консультації)

Дата _____

Короткий зміст звернення запиту): _____

Причина звернення (запиту):

Зміст проведеної роботи:

Висновки:

Рекомендації:

Психолог _____ Ім'я ПРІЗВИЩЕ
(підпис)

** Протокол індивідуальної психологічної консультації ведеться у випадку подальшої індивідуальної роботи, у інших випадках – за потреби*

Взірець протоколу індивідуальної психологічної консультації (I, II)

ПІБ учасника консультації: К.О.О.

Дата: 22.11.2024

Короткий зміст звернення (запиту):

До психолога звернулася жінка, 23 роки, місцева, проживає в селі. Має трьох неповнолітніх дітей, з першим чоловіком розлучена через застосування ним фізичного насильства (також насильство було спрямоване на дитину). Проживає з майбутнім чоловіком та його матір'ю. У сім'ї ніхто не працює через стан здоров'я. Жінка звернулася з потребою в отриманні фінансової допомоги (на харчування і ліки), юридичної допомоги для оформлення статусу інвалідності, а також з проханням знайти логопеда для старшої дочки.

Причина звернення (запиту):

Жінка опинилася в складних життєвих обставинах, потребує підтримки у вирішенні фінансових, юридичних та освітніх питань. Наголосила на емоційному виснаженні та потребі в допомозі для забезпечення базових потреб сім'ї.

Зміст проведеної роботи:

Жінка прийшла на консультацію із вираженим емоційним напруженням. На початку розмови було помітно тривогу та недовіру, проте після представлення та пояснення умов конфіденційності вона змогла розпочати діалог.

За допомогою техніки активного слухання та уточнюючих запитань вдалося створити атмосферу довіри. Жінка детально розповіла про ситуацію в сім'ї:

- Відсутність фінансових ресурсів.
- Невизначеність у плануванні майбутнього через хвороби членів родини.
- Емоційні труднощі, пов'язані з попереднім досвідом насильства.
- Потребу в допомозі старшій дитині, яка має проблеми з мовленням.

Розроблено план дій:

1. Рекомендовано звернутися до соціальної служби для оформлення матеріальної допомоги.

2. Надано контакт юриста, який спеціалізується на оформленні статусу інвалідності.

3. Рекомендовано звернутися до місцевого логопеда або організації, що надає освітню допомогу дітям.

4. Проведено консультацію щодо розуміння психологічного впливу минулого досвіду насильства на її емоційний стан.

Висновки:

1. Жінка потребує комплексної підтримки — соціальної, юридичної та психологічної.

2. Для покращення емоційного стану необхідно продовжити роботу з психологом, орієнтуючись на подолання наслідків пережитого насильства та формування впевненості в собі.

3. Рекомендовано надати родині додаткову підтримку у вигляді залучення соціальних служб і благодійних організацій.

4. Психолог має залишатися в контакті з клієнткою, надаючи підтримку в реалізації запропонованого плану дій.

Психолог _____ Ім'я ПРИЗВИЩЕ
(підпис)

Взірець протоколу групової консультації з арт-терапією на тему «16 днів проти насильства» (II)

Дата: 26.11.2024

Кількість учасників: 7 осіб

Тривалість: 3 години

Мета консультації:

1. Підвищення обізнаності учасників про проблему насильства.
2. Створення безпечного простору для обговорення емоційних переживань, пов'язаних із темою насильства.
3. Використання арт-терапії (колажування) як методу самовираження та зниження психоемоційної напруги.

Хід консультації:

1. Вступна частина (10 хвилин)

- Привітання учасників, представлення ведучого.
- Обговорення теми «16 днів проти насильства»:
- Значення кампанії.
- Огляд форм насильства та доступних способів захисту (зокрема, інформація із буклетів, які були інформацією та матеріалами для створення колажу).
- Правила групової роботи: конфіденційність, взаємоповага, можливість відмовитися брати участь в обговоренні.

2. Основна частина

Вправа: Колаж «16 днів проти насильства»

Матеріали: журнали, газети, ножиці, клей, кольоровий папір, маркери, фломастери.

1. Інструкція (5 хвилин):

Учасникам пропонується створити спільний колаж, використовуючи запропоновані матеріали.

- Кожен учасник створює власну частину колажу.
- Після завершення всі частини об'єднуються в єдиний спільний колаж.

2. Робота над колажем (2 години):

Учасники працюють у тиші, слухаючи спокійну музику.

3. Обговорення (15 хвилин):

- Кожен учасник презентує свою частину колажу, пояснює її значення.
- Обговорення емоцій та думок, які виникли під час виконання вправи.

3. Завершальна частина (30 хвилин)

1. Рефлексія:

Учасники відповідають на запитання:

- Що нового ви дізналися про себе чи проблему насильства?
- Як ви можете використовувати отримані знання в повсякденному житті?

2. Підсумки:

- Підкреслюю важливість поширення інформації про проблему насильства.
- Рекомендується використовувати техніку арт-терапії як метод для вираження емоцій.

3. Закриття зустрічі:

Подяка учасникам за відкритість і спільну роботу. Вручення інформаційних матеріалів про гарячі лінії та ресурси допомоги.

Результати:

- Учасники розширили знання про проблему насильства.
- Покращено навички вираження емоцій через творчість.
- Створено спільний колаж як символ підтримки ідеї проти насильства.

Висновки щодо консультації:

1. **Емоційна атмосфера:** Учасники відчували себе комфортно та в безпеці, що сприяло відкритому обговоренню важливої соціальної теми.

2. **Підвищення обізнаності:** Група отримала нові знання про проблему насильства, його форми та доступні способи отримання допомоги.

3. **Терапевтичний ефект:** Використання техніки арт-терапії (колажування) допомогло учасникам знизити рівень психоемоційної напруги та виразити власні емоції.

4. **Колективний результат:** Спільна робота над колажем об'єднала учасників, сприяла розвитку командної взаємодії та відчуття підтримки.

5. **Практичне значення:** Учасники отримали інструменти для роботи з емоціями, а також інформацію про гарячі лінії та ресурси допомоги.

Психолог _____ Ім'я ПРИЗВИЩЕ
(підпис)

**Взірці оформлення матеріалів просвітницьких /
психопрофілактичних заходів (І, ІІ)**

Конспект заняття №1

Тема: Профілактика емоційного вигорання у медичних працівників

Дата проведення: 18.05.2022 р.

Форма проведення: тренінг.

Цільова група: медичні працівники закладу охорони здоров'я.

Формат проведення: очний.

Мета: Текст, текст...

Хід заняття:

1. Знайомство. Текст ...
2. Очікування. Текст ...
3. Міні-лекція. Текст...
4. Текст...
- ... Рефлексія...

Конспект заняття №2

Тема: Депресія у підлітків в умовах воєнного часу : ознаки, критерії діагностики та особливості психологічної допомоги

Дата проведення: 12.05.2022 р.

Форма проведення: інтерактивне заняття.

Цільова група: студенти-практиканти 3 курсу спеціальності “Психологія”.

Формат проведення: дистанційний.

Мета: Текст, текст...

Хід заняття:

1. Знайомство. Текст ...
2. Очікування. Текст ...
3. Міні-лекція. Текст...
4. Текст...
- ...
- ... Рефлексія...

Взірці просвітницьких відео (І)

Вікторія Леник. Самоцінність. Як зрозуміти, чого ти хочеш від життя та припинити порівнювати себе з іншими.

Навчальне відео. 2021. URL :

https://www.youtube.com/watch?v=Mg8-HaG_NdI

Віка Леник

Щойно • 🌐

Якщо ти студент факультету психології, то ти трішки і блогер 😊😊😊

▲ Цього року під час практики у психоневрологічній лікарні я отримала цінні знання не тільки в галузі патопсихології, а й навчилася створювати свій відео продукт. Відео для Вас, користуйтеся на здоров'я 😊

▲ Дякую Кулеші-Любінець Мирославі Миронівні та персоналу лікарні за найкращу практику

YOUTUBE.COM

Самоцінність 😊 Як зрозуміти, чого ти хочеш від життя та припинити порівнювати себе з іншими 🌈

Інна Мальована

Через 1 хвилину • YouTube • 🌐

Навчаючись на спеціальності психологія, в цьому році я мала змогу проходити практику онлайн. Завдяки їй я змогла розширити уявлення і знання про роботу психолога в різних лікувально-профілактичних закладах. Кожен психолог ділився цінним досвідом з студентами, а також особистими випадками з роботи психолога.

А також я б хотіла представити продукт моєї діяльності, в вигляді відео, яке було одне з завдань практики.

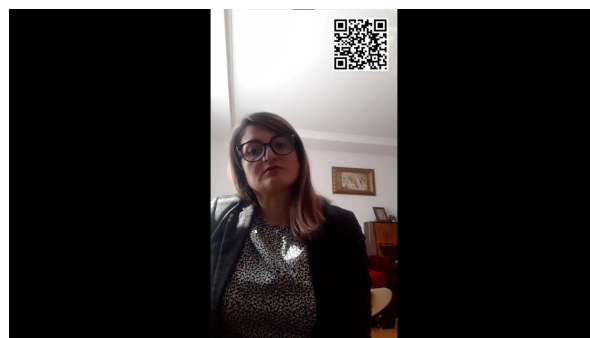
Особливо хочеться подякувати керівнику практики Кулеші-Любінець Мирославі Миронівні за організацію і проведення такої класної практики.

Інна Мальована. Інтернет-залежність в підлітків.

Навчальне відео. 2021. URL :

<https://www.youtube.com/watch?v=324w2NOMI3w&t=38s>

Мирослава Василенчук. Розлади спектру аутизму. Навчальне відео. 2022. URL :

<https://drive.google.com/file/d/1fq8DrOc35cNiq7y1W3Z47c2zsUdLKMdY/view>

Взірець оформлення звіту про проходження практики (І, ІІ)

ЗВІТ СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА

Прізвище, ім'я та по батькові _____

Факультету психології

Кафедри _____

_____ курсу, групи _____

про проходження виробничої практики на базі (назва організації)

ЗВ

період з _____ по _____ 20__ р.

Факультетський керівник практики:

Кулеша-Любінець М. М., к.психол.н., доцентка кафедри клінічної та реабілітаційної психології

Керівник-методист практики:

Іванцев Л. І., к.психол.н., доцентка кафедри клінічної та реабілітаційної психології

Керівник від бази практики:

Балагутрак Марія Василівна

Директор бази практики:

Мельник Тарас Михайлович

1. Вступ

2. Мета та завдання виробничої практики

3. Виконання програми практики (за індивідуальним планом)

Результати виконання завдань організаційного етапу практики:

Результати виконання завдань програми практики :

4. Пропозиції щодо вдосконалення організації та проведення виробничої практики:

Позитивні моменти в організації та змісті практики

Негативні моменти в організації та змісті практики

Побажання та пропозиції щодо покращення організації та змісту практики

5. Список використаних джерел

Дата складання звіту _____ 20__ р.

Студент / ка _____ Ім'я ПРІЗВИЩЕ
(підпис)

Взірці оформлення презентації звітів студентів про проходження виробничої практики (I, II)

Звіт КНП Центральна міська клінічна лікарня

Звіт КНП Обласна клінічна лікарня

Можливості практикантів у дитячій лікарні

Діагностична робота Психологічна діагностика включає спостереження за поведінкою дітей у звичайній та спеціальній ситуації, проведення тестів для оцінки емоційного стану. Аналіз таких показників важливий для вибору оптимальних рішень дітей під час лікування.

Психологічна підтримка дітей Психолог надає допомогу дітям у адаптації до лікарняного середовища, використовуючи арт-терапію та казкотерапію. Такі методи допомагають зменшити стрес та страх перед медичними процедурами. Психологічна підтримка сприяє збільшенню тривалості й покращенню емоційного стану дітей.

Робота з батьками Консультації батьків щодо психологічного стану дітей під час лікування є важливою складовою роботи. Психолог для рекомендацій щодо ефективної комунікації з дитиною та зменшення тривалості роботи та батьків.

Висновки з медичним персоналом Психолог спостерігає за роботою медичного персоналу і надає рекомендації для покращення взаємодії з дітьми. Аналіз впливу лікарняного середовища допомагає покращити психологічну атмосферу для пацієнтів.

Введення документів та емоційна робота Введення документів включає спостереження, тести та результати психологічної роботи з дітьми. Шляхами практичного застосування аналізується ефективність роботи та

ПСИХОЛОГІЧНА ПРОСВІТА ТА ПРОФІЛАКТИКА

Було організовано та проведено 2 заходи для учнів:

“Навіщо потрібна дружба і як її зберегти” – заняття для учнів 3 класу, спрямоване на розвиток навичок дружнього спілкування, вміння розв'язувати конфлікти.

“Техніки заспокоєння: як допомогти собі в стресових ситуаціях” – тренінг для учнів 5 класу, де розглядалися методи управління емоціями, дишальні вправи та техніки релаксації.

ПСИХОЕДУКАЦІЯ

Ми працювали зі студентами таких спеціальностей:

- Початкова освіта
- Дизайн
- Туризм
- Право
- Інженерія програмного забезпечення

Наші завдання:

- ✓ Діагностика рівня згуртованості групи (методи «Соціометрія», «Зверши речення»);
- ✓ Оцінка емоційного стану студентів (методи «Методика Фрейда», «Людина під дощем», «Тест на Спільбергера»);
- ✓ Організація командної взаємодії – студенти працювали в групах, створюючи спільний малюнок, але з обмеженими можливостями комунікації.

Ліцей №3 Ліцей №15 Ліцей №20

“МОЯ НАДІЯ” РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЦЕНТР

ЦЕНТР СПЕЦІАЛІЗУЄТЬСЯ НА РЕАБІЛІТАЦІЮ ДІТЕЙ ПІСЛЯ КОМПЛЕКСНОЇ ІМПЛАНТАЦІЇ, А ТАКОЖ НА ПІДТРИМКУ ДІТЕЙ ІЗ ТАКИМИ СТАНАМИ, ЯК ГІПТОТІА, РАЙСЬКА ДІТЯЧА АКТІВІТА, РОЗЛАДИ АТІВІТНОГО СПЕКТРА, СИМРОМ ДАТКА, ЗАТРИМКА ПСИХОЛОГІЧНОГО І МОЗГОВО РОЗВИТКУ, СИМРОМ ДІФІЦИТУ УВАГИ І ГІПЕРАКТИВНОСТІ, ГІПЕРЗДІЛЛИВІСТЬ, МАЛА МОЗКОВА ДИСФУНКЦІЯ, АЛАЛІЯ, ЗАБІВАННЯ, ГІДРОЦЕФАЛІЯ, МІКРОЦЕФАЛІЯ, КОГНІТИВНІ ПОРУШЕННЯ, ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ РОЗЛАДИ, ЗАГАЛЬНЕ НЕДОРОЗВИНЕННЯ МОВЛЕННЯ.

РОБОТА В ЦЕНТРІ

МИ НЕ ПРОСТО СПОСТЕРІГАЛИ – МИ БУЛИ ЧАСТИНОЮ ЦЬОГО. РАЗОМ МИ МАЛЮВАЛИ, ГРАЛИ, НАВЧАЛИСЯ РОЗМОВЛЯТИ, РУХАТИСЯ, ДОВІРЯТИ.

МИ МАЛИ ОБОВ'ЯЗКИ, ЩО ВКЛЮЧАЛИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА РОБОТОЮ ФАХІВЦІВ, ДОПОМОГУ В ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАНЯТЬ, УЧАСТЬ У КОРЕКЦІЙНИХ ТА РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ПРОГРАМАХ. Я ПРАЦЮВАВ З ДІТЬМИ, ДОПОМАГАЮЧИ ЇМ У ВИКОНАННІ ВПРАВ, СПІЛКУВАННІ, РОЗВИТКУ ФІЗИЧНИХ ТА КОГНІТИВНИХ НАВИЧОК. ОСОБЛИВО ЦІННИМ БУЛО НАВЧИТИСЯ ВСТАНОВЛЮВАТИ КОНТАКТ ІЗ ДІТЬМИ, РОЗУМІТИ ЇХНІ ПОТРЕБИ ТА ПІДТРИМУВАТИ ЇХ У МОМЕНТИ ТРУДНОЩІВ.

01. ДІАГНОСТИКА
02. СПОСТЕРЕЖЕННЯ
03. ГРУПОВІ ЗАНЯТТЯ

Взірці дописів студентів у соціальних мережах про проходження виробничої практики (І, ІІ)

Наталія Романюк-Копитко разом з **Миросою Кулешою-Любінець**.
11 квіт.

28 березня в рамках виробничої практики на базі ліцею ім. В'ячеслава Чорновола ... Більше

Ви та ще 26

Каріна Котурбаш
19 бер.

Сьогодні на практиці у **Ліцей 20 Івано-Франківської міської ради** разо... Більше

3 коментарі

Sofia Homut разом з **Миросою Кулешою-Любінець**.
7 квіт.

7 квітня в рамках виробничої практики на базі Угорницького ліцею спільно з Ілоною... Більше

Ірина Рazuuk разом з **Миросою Кулешою-Любінець**.
13 бер.

11.03.2025
В рамках виробничої практики на баз... Більше

Ви та ще 16

10 коментарів

Svitlana Digtyar разом з **Миросою Кулешою-Любінець** зараз тут:
Юридичний Інститут ПНУ імені Василя Стефаника.
12 бер.

12 березня у межах своєї виробничої практики я з **Валентина Аксинина** та ... Більше

Ви та ще 13

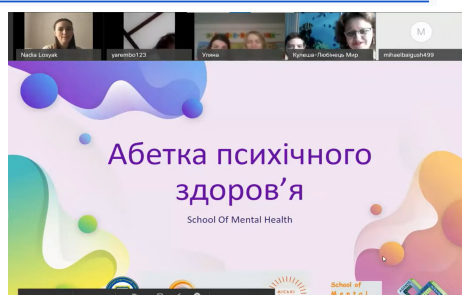
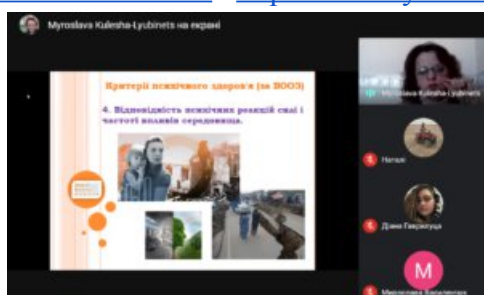
4 коментарі

Волонтерські проекти студентів факультету психології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

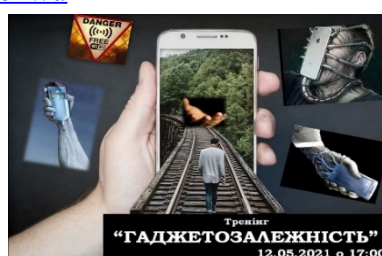
- 1. Проект «Лікар Свято»** (керівниця – доц. Мирослава Кулеша-Любінець).
Триває з 2015 року. URL: https://www.facebook.com/likarsvyato?locale=uk_UA

- 2. Проект «School of Mental Health»** (керівниця – доц. Мирослава Кулеша-Любінець). Триває з 2020 року. URL: <https://kktrp.pnu.edu.ua/sotsialnyj-proiekt-school-of-mental-health/> <https://www.youtube.com/watch?v=67CxY-SIJ7k&t=17s>

- 3. Проект «Академія тьюторів»** (керівниця – доц. Галина Федоришин). Триває з 2020 року. URL: <https://surl.li/nbexwu>

- 4. Проект «База психології»** (керівниця – Андріана Кішук). Триває з 2024 року.
URL: https://t.me/tutoring_academy

Взірець професіограми

Посада: Масажист-реабілітолог.

Місце роботи: Перший хірургічний шпиталь для військовослужбовців

Масажист-реабілітолог є медичним спеціалістом, який надає лікувальний, реабілітаційний та профілактичний масаж пацієнтам, що проходять відновлення після операцій, травм або захворювань. У контексті роботи у військовому шпиталі професія вимагає особливої витривалості, стресостійкості та вміння працювати з пацієнтами, які перебувають у складному фізичному та психологічному стані.

Основні професійні обов'язки

1. Проведення масажних процедур відповідно до призначення лікаря.
2. Оцінка стану пацієнтів і вибір оптимальних масажних технік для відновлення функцій опорно-рухового апарату, м'язового тону та кровообігу.
3. Участь у комплексних реабілітаційних програмах, спільно з лікарями-реабілітологами, фізіотерапевтами та іншими спеціалістами.
4. Забезпечення психологічного комфорту пацієнтів під час процедур, надання моральної підтримки.
5. Дотримання санітарно-гігієнічних норм і протоколів безпеки.
6. Ведення документації про виконані процедури та динаміку стану пацієнта.
7. Навчання пацієнтів та їхніх родичів основних вправ чи прийомів самомасажу для закріплення результатів реабілітації.

Вимоги до професії

Освітні та професійні

- Медична освіта за спеціальністю масажиста або реабілітолога.
- Знання анатомії, фізіології, основ реабілітаційної медицини.
- Володіння сучасними методиками лікувального та відновлювального масажу.
- Навички роботи з військовими пацієнтами, включаючи роботу з пацієнтами з посттравматичним стресовим розладом (ПТСР).

Особистісні якості

- Висока емпатійність і здатність встановлювати довірливі стосунки з пацієнтами.
- Фізична витривалість і хороша моторика рук.

- Стресостійкість і здатність працювати в умовах інтенсивного навантаження.

- Терпіння, уважність, доброзичливість.

- Відповідальність і дисциплінованість.

Психологічні та фізичні вимоги

- Психологічна стійкість до роботи в умовах стресу та емоційного напруження.

- Добре розвинені комунікативні навички.

- Відсутність захворювань, що обмежують виконання фізичної роботи (захворювання суглобів, проблеми з хребтом).

Робочі умови

1. **Фізичне середовище:** робота в приміщенні, обладнаному для масажних процедур, але можливі мобільні умови (виїзди до ліжкових пацієнтів).

2. **Режим роботи:** змінний графік, можливість роботи у вечірній або нічний час залежно від потреб шпиталю.

3. **Інтенсивність праці:** висока через значну кількість пацієнтів та особливості роботи з військовими.

Можливі ризики

1. Фізичне перевантаження через велику кількість пацієнтів.

2. Психоемоційне виснаження через роботу з травмованими військовими та їхніми складними історіями.

3. Ризик зараження інфекційними захворюваннями, якщо не дотримуватися санітарних норм.

Перспективи професійного розвитку

1. Поглиблення знань у сфері реабілітації (фізіотерапія, мануальна терапія).

2. Участь у професійних тренінгах і семінарах.

3. Отримання додаткових сертифікатів у галузі спортивної чи військової медицини.

4. Можливість кар'єрного росту до керівних посад у відділі реабілітації.

Значення професії

Роль масажиста-реабілітолога у військовому шпиталі є надзвичайно важливою, оскільки його робота сприяє не лише фізичному, а й психологічному відновленню пацієнтів. Ефективна реабілітація допомагає військовослужбовцям повернутися до служби чи адаптуватися до мирного життя, що є критично важливим для їхнього здоров'я та якості життя.

Навчально-методичне видання

**ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА СТУДЕНТІВ ОСВІТНЬО-
ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ “ПСИХОЛОГІЯ”:
програма та методичні рекомендації**

Підписано до видання 26.06.2025. Гарнітура «Times New Roman»
Об’єм даних 1,8 Мб. Обл.-вид. арк. 6,8

Виготовлено в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника,
вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ, 76018